

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Dominika Vránová

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická

Knihy básní v historii nakladatelství dybbuk
Bakalářská práce

2021

Dominika Vránová

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Dominika Vránová**
Osobní číslo: **H17171**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Historicko-literární studia**
Téma práce: **Knihy básní v historii nakladatelství Dybbuk**
Zadávající katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Zásady pro vypracování

Práce bude analyticky mapovat postavení a hodnotovou orientaci (ediční dramaturgii) nakladatelství dybbuk, a to se zaměřením na básnickou produkci. Půjde o heuristický průřez literární činností jednoho z menších, o to však výrazněji profilovaných nakladatelství v kontextu současné české knižní a literární kultury. Zájem bude směřovat taktéž k dostupné kritické (časopisecké, internetové aj.) recepci dybbukem vydaných knih básní. Pomocnou metodou bádání budou některé postupy oral history (zejména osobní svědectví o historii dybbuku a charakteru redakční práce).

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Základní informační rozcestí představují webové stránky nakladatelství: <http://www.dybbuk.cz/index.html> Pozornost se zaměří rovněž na knihy profilových a oceňovaných autorů (L. Novák, L. Nebeský, J. Borna aj.) , respektive skladbu básnických sborníků a antologií (zejména dvoudílnou Antologií české poezie...) Předběžná sekundární literatura: BOURDIEU, Pierre: Pravidla umění. Ceny, vyznamenání a oběh kulturních hodnot. Brno, 2012. FIALOVÁ, Alena (ed.): V souřadnicích mnohosti. Česká literatura první dekády 21. století v souvislostech a interpretacích, Praha 2014. HALADA, Jen: Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006, Praha 2007. KRÁLIKOVÁ, Andrea. Autorské tváře v knižních zrcadlech. Příbram, 2015. MAGINCOVÁ, Dagmar: Příručka nakladatelského redaktora, Červený Kostelec 2008. MACHALA, Lubomír a kol. Panorama české literatury 1. a 2. Praha, 2015. PIORECKÝ, Karel. Česká literatura a nová média. Praha, 2016. PISTORIUS, Vladimír: Jak se dělá kniha, Praha-Litomyšl 2005. POSLEDNÍ, Petr. Měřítka souvislostí. Česká a polská literární kultura po roce 1945. Praha, 2000. ŠTOCHL, Miroslav. Teorie literární komunikace. Praha, 2005.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jiří Studený, Ph.D.**
Katedra literární kultury a slavistiky

Oponent bakalářské práce: **PhDr. Petr Šrámek, Ph.D.**
Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

---

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.
děkan

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2020

Prohlašuji:

Práci s názvem Knihy básní v historii nakladatelství dybbuk jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 25. 7. 2021

Dominika Vránová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jiřímu Studenému, Ph.D., za jeho poznámky a připomínky, též za jeho čas, pomoc, a především vstřícný přístup.

Nadále děkuji Janu a Šárce Šavrdovým, za jejich ochotu a za čas, jež mi nesčetněkrát poskytli při zodpovídání mých dotazů.

Děkuji své rodině, zejména mamce a tatškovi, kteří mi byli neutuchajícím zdrojem podpory a povzbuzení po celou dobu mého (nejen) vysokoškolského studia.

Díky patří též přítelovi Tomovi, za jeho láskyplná slova, oporu a objetí.

P.S.

Kristýnko, velké díky i tobě.

„A obyčejnému člověku vždycky připadalo podivné, že někdo před vyšlapanou cestou a známými cíli dává přednost strmé a úzké stezce vedoucí do neznáma. Proto se také vždycky mělo za to, že pokud takový člověk není šílený, jistě v něm sídlí démon nebo Bůh; neboť ten zázrak, že by to někdo mohl dělat jinak, než jak to lidstvo odedávna dělalo, se dal vysvětlit jen nadáním démonickou silou nebo božským duchem.“

JUNG, Carl Gustav. *Duše moderního člověka*, s. 60-61.

ANOTACE

Tato bakalářská práce analyticky mapuje postavení a ediční dramaturgii nakladatelství dybbuk, a to se zaměřením na básnickou produkci. Soustředí se na heuristický průřez literární činností jednoho z menších, o to však výrazněji profilovaných nakladatelství v kontextu současné české knižní a literární kultury. Zájem směřuje taktéž k dostupné kritické (časopisecké, internetové aj.) recepci dybbukem vydaných knih básní. Pozornost se rovněž věnuje na knihy profilových autorů Ladislava Nováka, Ladislava Nebeského, Zbyňka Havlíčka a Jana Bornu. Cílem práce je též představení skladby dvoudílné Antologie české poezie.

KLÍČOVÁ SLOVA

dybbuk, nakladatelství, poezie, edice, překladová beletrie, Antologie české poezie

TITLE

The Books of Poetry in the History of dybbuk Publishing House

ABSTRACT

This Bachelor's thesis analytically maps the position and editorial dramaturgy of the dybbuk publishing house with a focus on poetic production. It concentrates on the heuristic cross-section of literary activities of one of the smaller, but even more prominently profiled publishing houses in the context of contemporary Czech book and literary culture. The interest directed towards to the available critical (magazine, internet, etc.) reception of dybbuk-published books of poems. The attention is also paid to books by profile authors Ladislav Novák, Ladislav Nebeský, Zbyněk Havlíček and Jan Borna. The aim of this work is also to present the composition of a two-part Anthology of Czech Poetry.

KEYWORDS

dybbuk, publisher, poetry, series, translation fiction, Anthology of Czech Poetry

OBSAH

Seznam zkratk	11
Seznam tabulek a obrázků	12
Úvod.....	1
1. NAKLADATELSKÁ ČINNOST	2
2. HISTORIE NAKLADATELSTVÍ DYBBUK	5
2.1 Organizační struktura dybbuku	7
2.2 Dybbuk a jeho propagace na knižním trhu.....	7
2.2.1 E-knihy	8
2.2.2 Nakladatelství dybbuk na internetu	10
2.3 Produkce nakladatelství dybbuk.....	11
2.4 Úspěšné knihy	14
2.4.1 Prodejnost.....	14
2.4.2 Nominace a ocenění	15
3. LITERÁRNÍ ZAMĚŘENÍ	17
3.1 Knihy Olivera Sackse.....	18
3.2 Filosofie a náboženství.....	19
3.3 Přírodní vědy	19
3.4 Společenské vědy	20
3.5 Světová literatura.....	20
3.5.1 Překladaelé	22
3.6 Česká literatura.....	24
3.7 Surrealismus	24
3.8 Poezie	25
3.9 Umění a hudba	26
3.10 Sci-fi a fantasy.....	26
3.11 Spiritualita a advaita.....	26
3.12 Psychedelika a psychonautika	26
3.13 Osobní rozvoj a kuchařky	27
3.14 Komiks	27
3.15 Děti a mládež.....	27
3.16 Erotika	27
3.17 Ostatní	28
3.18 Antikvariát.....	29
4. EDIČNÍ PROFIL NAKLADATELSTVÍ DYBBUK.....	30
4.1 sapientia.....	30
4.2 stoae.....	31

4.3	scribere belle	32
4.4	sacramentum.....	32
4.5	somnambula	32
4.6	subversor	33
4.7	sagitta	33
4.8	opium poezie	33
4.9	OK Pop.....	34
5.	BÁSNICKÁ PRODUKCE	35
5.1	Jan Borna (25. 8. 1960 – 16. 1. 2017)	35
5.2	Zbyněk Havlíček (22. 5. 1922 – 7. 1. 1969).....	37
5.3	Experimentální poezie	38
5.3.1	Ladislav Novák (4. 8. 1925 – 28. 7. 1999).....	39
5.3.2	Ladislav Nebeský (28. 1. 1937 – 13. 2. 2021)	43
5.4	Antologie české poezie.....	45
5.4.1	Antologie české poezie I. díl (1966–2006)	46
5.4.2	Antologie české poezie II. díl (1986–2006).....	48
	Závěr.....	51
	Použitá literatura.....	52
	Přílohy	59
	Resumé	64

SEZNAM ZKRATEK

ČBDB = Československá bibliografická databáze

ČRo = Český rozhlas

ČT = Česká televize

EU = Evropská unie

SČKN = Svaz českých knihovníků a nakladatelů

TKDIV = Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulka 1: Největší nakladatelství v ČR.....	2
Obrázek 1: Cesta knihy od autora po čtenáře.....	2
Obrázek 2: Systémy řízení nakladatelství a knižního obchodu.....	3
Obrázek 3: Počet nakladatelů, účastníků systému ISBN	4
Obrázek 4: Počet registrovaných a aktivních nakladatelů v ČR za roky 2017–2019	4
Obrázek 5: Logo nakladatelství, vlevo (2001–2019), vpravo logo aktuální (2019–)	6
Obrázek 6: Formáty nabízených e-knih nakladatelstvím dybbuk u knihkupectví Kosmas	10
Obrázek 7: Seznam vydaných knih 2001–2020	12
Obrázek 8: Možnosti dopravy v e-shopu nakladatelství dybbuk	13
Obrázek 9: Počet knih v jednotlivých tematických okruzích na web. stránkách dybbuk	18
Obrázek 10: Vyobrazení a počet překlad. jazyků v žánru světová literatura (2003–2020)	21
Obrázek 11: Ukázka oblastí z překladové beletrie (2003–2020)	22
Obrázek 12: Logo edice sapientia	31
Obrázek 13: Logo edice opium poezie.....	34

ÚVOD

Pro toto téma jsem se rozhodla z toho důvodu, že mě zajímala tzv. cesta knihy a pohled do fungování samotné nakladatelské činnosti. Knihy totiž reprezentují kulturu každého národa a její pomocnou rukou při jejich rozšiřování k co nejvíce očím je právě ono nakladatelství.

Pražské nakladatelství dybbuk je jedno z menších nezávislých nakladatelství se zhruba dvaceti vydanými tituly za jeden rok, o to více je však jeho literární vydavatelský záběr široký a tolik zajímavý.

Jak se o sobě dybbuk sám prezentuje, vydává zejména texty pocházející z hran, okrajů a krajů literárních žánrů. Střetneme se zde například s knihami popularizující neurovědy, či s publikacemi, jdoucí skrze téma osobního rozvoje. Nakladatelství dybbuk též vydává literaturu z minoritních jazykových oblastí nebo nezvyklého myšlení či kontroverzního přístupu k různým jevům. Čtenářovi tak nabízí knihy z polí filozofie, umění, erotiky, spirituality, poezie, psychonautiky, nebo celou škálu beletrie překladové, jako je třeba tvorba z Islandu, Albánie, Rumunska, Katalánska, země Skandinávského poloostrova a dalších.

Cílem této bakalářské práce je kompletní zmapování tohoto nakladatelství se zaměřením na jeho vznik, propagaci, literární produkci, ediční profil a jeho místo na současném knižním trhu.

Největší pozornost práce se upře na produkci básnickou, především na autora Jana Bornu, jemuž v tomto odvětví nakladatelství dybbuk vydalo nejvíce knih. Nadále má pozornost bude směřovat ke dvěma obsahově bohatým svazkům autora Zbyňka Havlíčka a dílům Ladislava Nováka a Ladislava Nebeského, kteří tvoří domácí zastoupení v sekci poezie experimentální.

Závěr básnické kapitoly, zároveň i celé této práce bude tvořen rozborem dvousvazkové *Antologie české poezie* a její snahou o podchycení kritické reflexe.

Na tomto místě bych ráda uvedla, že název nakladatelství Dybbuk/dybbuk se zapisuje s malým počátečním písmenem. Podle slov manželské nakladatelské dvojice jde především o estetický důvod, přičemž oba dodávají, že však záleží na každém člověku zvlášť, jaké počáteční písmeno bude nakonec užívat.¹ Ve své práci jsem se proto upřednostňovat variantu malého písmena.

---

¹ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 17. 2. 2021, uloženo v archivu autorky.

1. NAKLADATELSKÁ ČINNOST

Nejprve je nutno uvést základní informace, které s nakladatelstvími souvisí, potažmo jaké jsou jejich typy a jak se nakladatelské podnikání měnilo. Aneb co ve stručnosti předcházelo k založení nakladatelství dybbuk, o kterém tato práce pojednává.

V první řadě zmíním, co to vlastně nakladatelství je. Podle výkladu termínu v TKDIV: „může jít o fyzickou či právnickou osobu odpovědnou za uvedení neperiodické publikace na knižní trh. Zajišťuje hmotné prostředky a pečuje o odbornou a výtvarnou stránku vydávaných publikací. Také zajišťuje jejich vytištění, případně i jejich distribuci.“² Nakladatelství se tak beze sporu stává velmi důležitou složkou v literární kultuře a celkově společnosti, je to hlavní zprostředkovatel mezi autorem a čtenářem, kdy lze zpravidla tuto cestu popsat v níže uvedeném schématu, tvořeného ze čtyř na sebe navazujících subjektů, zpracovanou Vladimírem Pistoriusem ve své publikaci *Jak se dělá kniha: Příručka pro nakladatele*, s. 106:

Obrázek 1: Cesta knihy od autora po čtenáře

Nebýt této instituce, knihy by nemohly vznikat, cesta knihy by zanikla hned v jejím prvopočátku a stejně tak by nepřibývalo nových čtenářů.

Nakladatelství rozdělujeme například dle velikosti, vymezující se počtem titulů, vydaných během jednoho kalendářního roku. V hlavním čele nejproduktivnějšího, tím pádem i největšího nakladatelství v ČR, za rok 2019/2020 je nakladatelství Albatros Media s počtem vydaných titulů nad 1500 za rok, viz tabulka 1:

	2019	2018
1. Albatros Media, Praha	1563	1505
2. Euromedia Group, Praha	828	775
3. Grada Publishing, Praha	395	296

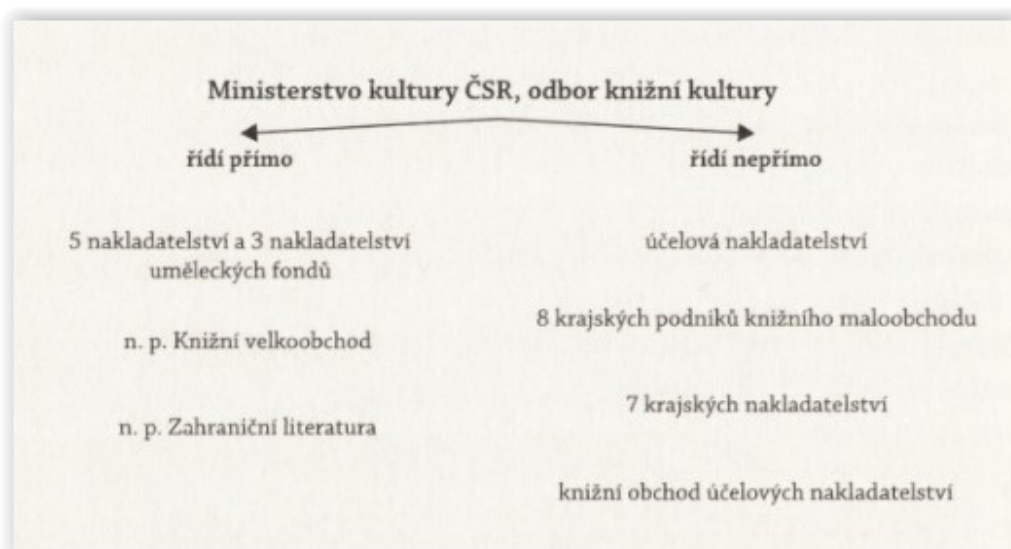
Tabulka 1: Největší nakladatelství v ČR³

² CELBOVÁ, Iva. Nakladatelství. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TKDIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 4. 2. 2021]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002661&local_base=KTD

³ Zdroj: Největší privátní vydavatelé knih na území ČR podle počtu vydaných titulů (SČKN, 2020), s.10 Dostupné z: https://www.sekn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2019.pdf

Dále nakladatelství můžeme rozřídít podle počtu zaměstnanců. Pro představu nakladatelství Grada, specialista na odborné knihy, má v nakladatelské části přibližně 50 stálých zaměstnanců,⁴ naopak nakladatelství dybbuk čítá zaměstnance dva, řadíme jej proto podle svých parametrů mezi nakladatelství malá.

Ačkoliv nakladatelství, o kterém tato práce bude pojednávat, vzniklo až na počátku 21. století, ráda bych následující text věnovala minulosti, kdy se podnikání v nakladatelské „branži“ měnilo v průběhu let a všechny tyto změny určily typy nakladatelství, jak je známe dnes. Vezmeme-li si období komunistického režimu, byla „*nakladatelská působnost majetkem politických stran, politických organizací nebo spadala do rukou státu...*“⁵ Význačné zesílení dohledu bylo po roce 1968, „*kdy po ustavení federalizace (1969) vznikly dva organizačně svébytné a strukturně rozdílné systémy řízení nakladatelství a knižního obchodu,*“⁶ viz:

Obrázek 2: Systémy řízení nakladatelství a knižního obchodu⁷

Svoboda tisku neexistovala, to znamená, že „nehodící se“ knihy byly cenzurovány. „*Do roku '89 v České republice existovalo něco málo přes čtyřicet vcelku velkých státních nakladatelství.*“⁸ Jak se můžeme dočíst v knize *Jak se dělá kniha*, tisíce nových soukromých

⁴ HUDSKÝ, Stanislav. Jak fungují nakladatelství. Jak napsat dobrou knihu. In: Spisovatelské listy [online]. 8. 11. 2010, 25. 2. 2018. [cit. 5. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.spisovatelskelisty.cz/jak-napsat-dobrou-knihu/jak-funguji-nakladatelstvi/>

⁵ Tamtéž, s. 7-8.

⁶ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014, s. 346.

⁷ Tamtéž.

⁸ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Praha: Paseka, 2003, s.32.

nakladatelství začaly vznikat až po listopadu roku 1989, načež některá z nich byla natolik konkurenční, že ta stará nakladatelství brzy zlikvidovala.⁹

Po revoluci vznikla nakladatelství jako jsou třeba Pragma,¹⁰ Volvox globator¹¹ a další. Návaznost na ně bude i v následující kapitole. Z nejnovejších dat z roku 2020, tedy o bezmála třicet let později, je v české kultuře přes sedm a půl tisíc registrovaných nakladatelů, avšak aktivních může být zhruba 3000 z nich. Vycházím tak z dat od Svazu českých knihkupců a nakladatelů (dále jen SČKN), viz obrázek 3 a 4.

Počet nakladatelů - účastníků systému ISBN

Rok	Počet nakladatelů	Rok	Počet nakladatelů	Rok	Počet nakladatelů	Rok	Počet nakladatelů
1989	238	1999	2745	2009	4583	2019	7414
1990	650	2000	2898	2010	4875	2020	7608
1991	1158	2001	3081	2011	5074		
1992	1210	2002	3267	2012	5382		
1993	1554	2003	3448	2013	5796		
1994	1813	2004	3619	2014	6095		
1995	2017	2005	3775	2015	6389		
1996	2180	2006	3908	2016	6716		
1997	2366	2007	4073	2017	6986		
1998	2552	2008	4344	2018	7225		

Obrázek 3: Počet nakladatelů, účastníků systému ISBN¹²

	registrovaní nakladatelé	aktivní nakladatelé
2017	6986	2151
2018	7225	2058
2019	7414	2087

Obrázek 4: Počet registrovaných a aktivních nakladatelů v ČR za roky 2017–2019¹³

Tuto kapitolu zakončím slovy Vladimíra Pistoriuse tak, „že díky bohatosti a různorodosti své produkce jsou jakákoliv nakladatelství, nehladě na svou velikost, důležitá pro kulturní život každé společnosti.“¹⁴

⁹ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Praha: Paseka, 2003, s. 32.

¹⁰ Dnes Euromedia Group, a. s. Rok založení 1991. Zdroj: <https://www.pragma.cz/o-nakladatelstvi/>

¹¹ Rok založení 1990. Zdroj: https://www.volvox.cz/o_nas/o_nas.php

¹² Národní agentura ISBN. Zdroj: <https://www.nkp.cz/sluzby/sluzby-pro/isbn-ismn-issn>

¹³ Zpráva o knižním trhu 2019 (SČKN, 2020), s. 10. Zdroj: https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2019.pdf

¹⁴ PISTORIUS, Vladimír. VELKÁ A MALÁ NAKLADATELSTVÍ [online]. 25.6.2008 [cit. 7. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/26/velka-a-mala-nakladatelstvi>

2. HISTORIE NAKLADATELSTVÍ DYBBUK

Toto pražské nakladatelství vzniklo v roce 2001, zakladatelem je Jan Šavrda, který vystudoval obor reprodukční grafik/typograf.¹⁵ V první polovině devadesátých let pracoval pro Literární noviny, v dalších letech prošel tehdy vzniklými menšími nakladatelstvími: Pragma, DharmaGaia, Volvox Globator, Rybka Publishers, či Havran. Na přelomu dvacátých let pracoval pro nakladatelství Academia, nebo pro Ústav mezinárodních vztahů atd. S některými z nich spolupracuje dodnes, kdy převážně vypomáhá u náročnějších grafických zpracování knih a podobně.¹⁶

To, co bylo hlavním důvodem začít s vydáváním knih takzvaně na vlastní pěst pod hlavičkou dybbuk, byla svobodomyšlnost. Jak uvedl Jan Šavrda pro rozhovor Radia Wave: „*V té době knížky vypadaly dost strašně, takže jsem se snažil trošku je pozvednout nebo chtěl jsem to, nicméně jsem furt jako grafik musel dělat kompromisy, a tak jsem si řekl, že si to budu dělat sám...*“¹⁷

Po pěti letech Janovi činnosti se k němu pomalu a postupně přidávala jeho žena Šárka, která vystudovala knihovnictví a poté dvacet let pracovala pro knihovnu Českého rozhlasu, kde připravovala podklady pro vysílání a zabývala se teorií a historií médií.¹⁸ Oba jsou tedy, jak majiteli, tak i zaměstnanci tohoto nakladatelství.

Co se týká samotného názvu nakladatelství, pan Šavrda se pro něho rozhodl podle stejnojmenné skladby z alba *Shouting at the Ground* jeho oblíbené hudební kapely Zoviet-France. Nejenže je v názvu *dybbuk* foneticky ukryto slovo book, tedy kniha, ale také toto slovo představuje jakéhosi zlého ducha či démona z židovských legend, který „*posedne a nenechá v klidu*.“¹⁹ to je i podle slov Šárky Šavrdové, záměr edičního plánu onoho nakladatelství.

Na to bych navázala samotným logem nakladatelství, které bylo užíváno v letech 2001-2020. Pro kulturní magazín UNI se Jan Šavrda k těmto „démonům“ vyjádřil tak, že je „*nikdy jako zlé nevnímal, ba naopak*.“²⁰ Vyobrazení ducha dybbuka mělo proto následující podobu:

---

¹⁵ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 17. 2. 2021, uloženo v archivu autorky.

¹⁶ Od roku 1990 navrhuje knihy, vizuální styly a logotypy pro další nakladatelství či firmy. Provádí též redakční a korektorské práce. Zdroj: <https://www.dybbuk.cz/graficky-design/>

¹⁷ DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk, In: *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvím-dybbuk-5244150>

¹⁸ DOČKALOVÁ, Michaela. Šárka Šavrdová: „Zajímavých knih jsme vydali za osmnáct let už hodně.“ [online]. 17. 2. 2020 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

¹⁹ LUKAVEC, Jan. Šavrda, Jan; Šavrdová, Šárka [online]. 19. 7. 2020 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

²⁰ PÍPAL, Viktor. 20 let od založení nakladatelství. *UNI* [online]. březen 2021 [cit. 21. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/rozhovor-uni/>

Obrázek 5: Logo nakladatelství, vlevo (2001–2019), vpravo logo aktuální (2019–)²¹

Mezi další důvody založení patřila především i touha vydávat knihy, které na českém knižním trhu doposud chyběly: „*Chceme vydávat knížky, které zajímají hlavně nás, které na trhu chybí a jsou pro nás důležité a chtějí bychom si je sami užít a podělit se o ně se čtenářem.*“²² Dybbuk tak čtenářovi nabízí knihy z rozdílných „polic“ literárního světa. Řeč je kupříkladu o titulech ze žánru surrealismu, filozofie, poezie, psychonautiky, erotiky a dalších.

Jak píše Jan Halada: „*Nakladatelství může představovat jen jedna osoba někde v suterénu či soukromém bytě...*“²³ Přesně to je i případ nakladatelství dybbuk. Sídlí totiž přímo doma u manželů Šavrdových na Praze 2.²⁴ Proto není žádným překvapením, že nemá ani ediční rady nebo komise, výběr pro vydání knih je zcela na manželské dvojici.

Ačkoliv se jedná o jedno z menších nakladatelství na současném českém knižním trhu, o to zajímavější je svým žánrově širokým vydavatelským okruhem, jak jsem už zmínila o pár řádků výše. V nakladatelství dybbuk se totiž můžeme setkat s filozofickými, spirituálními, erotickými i s vydávanými překlady z menšinových regionů, čímž dochází i k obohacení kulturní společnosti: „*Českému čtenáři hlavně představujeme doposud současné dění na literární scéně těchto zemí a jazykových oblastí.*“²⁵ Nebudu však předbíhat, o literárním zaměření nakladatelství dybbuk bude pojednávat stejnojmenná kapitola.

²¹ Logo nakladatelství In dybbuk [online]. <https://www.dybbuk.cz/pro-media/>

²² DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk, In: *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvím-dybbuk-5244150>

²³ HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*, s. 50.

²⁴ E-mailová korespondence s Janem Šavrdou ze dne 5. 3. 2020, uloženo v archivu autorky.

²⁵ DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk, In: *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvím-dybbuk-5244150>

2.1 Organizační struktura dybbuku

Obecně se má za to, že proto, aby nakladatelství mohlo fungovat, musí mít minimálně tři osoby následujících profesí; nakladatele, redaktora a grafika.²⁶ V dybbuku jaksí všechny tyto postavy zastává Jan Šavřda, organizační strukturu bychom tak mohli shrnout větou od Šárky Šavřdové, že se jedná o „*One man show s podporou ženy a externích spolupracovníků*.“²⁷ Značný podíl práce na knize tak odvedou sami manželé Šavřdovi a v ostatním spoléhají na prověřené externisty, kam řadíme editory, překladatele, redaktory, nebo ilustrátory. Zmíněné spolupracovníky si každý návštěvník může vyhledat v sekci zvané Autoři,²⁸ a to přímo na webových stránkách dybbuk.cz. Jak píše paní Šárka; „*snažíme se spolupracovat s těmi nejlepšími překladateli, editory, redaktory, občas i výtvarníky (ilustrované knihy děláme velmi málo)*. Když se to nepovede, tak spolupráce logicky nepokračuje. Ale když u někoho najdete na webu jen jednu knihu, tak to nemusí znamenat, že je špatný spolupracovník, jen jsme třeba z „jeho jazyka“ další knihu zatím nevydali.... nejde o kvantitu, ale o kvalitu!“²⁹

Do této podkapitoly bych zařadila i kulturní instituce, bez jejichž podpory by se často nakladatelství dybbuk neobešlo. Jedná se kupříkladu o Ministerstvo kultury České republiky, Státní fond kultury ČR, Česko-německý fond budoucnosti, Nadaci Český literární fond, Hlavní město Praha a mimo jiné i kulturní instituce zahraniční.³⁰ Danou organizaci nalezneme zapsanou v úvodní části vydané knihy. Co se týče přesného počtu, kolik nakladatelství dybbuk za dvacet let své existence dostal grantů, to bohužel není možné dohledat. Odhadovaná úspěšnost žádání, očima paní Šárky, je zhruba 98 procent.³¹

2.2 Dybbuk a jeho propagace na knižním trhu

Na prvním místě bych ráda uvedla, co vůbec propagaci dané knihy v tomto nakladatelství předchází, proto jsem se rozhodla pro stručné vyobrazení tzv. cesty knihy:

„Celý proces začíná prostudováním rukopisu, v případě překladu přichází seznámení se s knihou v originále, dále je na řadě zařazení knihy do edičního plánu > vyřízení autorských práv/licence > překlad > redakční práce > grafické práce; zlom knihy > korektura, často ještě

---

²⁶ DILHOFOVÁ, Adéla. Orientace v nakladatelské politice [online] 13. 1. 2020 [cit. 18. 2. 2021]. Zdroj: https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/01_orientace_v_nakladat_06.pdf

²⁷ E-mailová korespondence se Šárkou Šavřdovou ze dne 17. 2. 2021, uloženo v archivu autorky.

²⁸ Autoři In dybbuk [cit. 12. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/autori/>

²⁹ E-mailová korespondence se Šárkou Šavřdovou ze dne 6. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

³⁰ Partneři In dybbuk [cit. 12. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/partneri/>

³¹ E-mailová korespondence se Šárkou Šavřdovou ze dne 21. 4. 2021, uloženo v archivu autorky.

*jedno čtení > zhotovení obálky > napsání anotace > kniha je poslána do tiskárny a poté následuje její distribuce spojená s prezentací a doprovodnými PR akcemi.*³²

Propagaci, tedy „zviditelnění“ nové knihy, zajišťuje propagační pracovník, jehož úkolem je obstarávání styku s novinami a časopisy, též má na starost inzerci, ediční plán, propagační akce, spolupracuje s vedoucím odbytu na hledání nových distribučních kanálů a způsobů propagace atd.³³ V nakladatelství dybbuk má tuto práci v kompetenci Šárka Šavrdová, která upozorňuje na nové knihy prostřednictvím e-mailu. Kontaktuje tak zákazníky, skupiny lidí, kteří projeví zájem o novinky – jedná se třeba o knihovníky, publicisty, knihkupce, novináře a podobně.³⁴

Jak jsem již zmínila, Šárka Šavrdová vedla knihovnu ČRo, mimo svou pracovní náplň spolupracovala se stanicemi Praha³⁵ a Vltava, kde připravovala pořady o knihách a literárním dění, díky tomu tak funguje i propagace přes osobní kontakty v médiích.³⁶ Dále se nakladatelství propaguje skrze směnný neboli barterový obchod/barter, tzv. „něco za něco“, u dybbuku jsou to různé soutěže nebo knihy pro předplatitele. U některých titulů je i placená spolupráce. V minulosti se dybbuk prezentoval prostřednictvím svých účastí na knižních trzích a veletrzích (cca od roku 2006 až do roku 2018),³⁷ hlavně se zaměřením na malé nakladatele, kterými jsou například Bookfest, Knižní malotrž,³⁸ Tabook³⁹ a Knihex.⁴⁰ Za zmínku rozhodně stojí také: Svět knihy⁴¹, Knižní festival Ostrava, BRaK,⁴² Anarchistický festival knihy⁴³ nebo Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě.⁴⁴

2.2.1 E-knihy

Dalšími oblastmi, které do jisté míry tvoří v tomto nakladatelství propagaci, jsou některé knihy v elektronické verzi, které dybbuk poskytuje volně k dispozici na platformě Google

---

³² E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 17. 2. 2021, uloženo v archivu autorky.

³³ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Praha: Paseka, 2003, s. 117.

³⁴ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 17. 2. 2021, uloženo v archivu autorky.

³⁵ Dnes Český rozhlas Dvojka.

³⁶ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 17. 2. 2021, uloženo v archivu autorky.

³⁷ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 6. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

³⁸ Knižní trh konající se v Praze v Cross clubu, dybbuk se ho zúčastnil např. v letech 2012, 2013, 2016.

³⁹ Kulturní festival v Táboře.

⁴⁰ Setkání malých nakladatelů a čtenářů pod širým nebem. Dostupné z: <https://www.knihex.cz/o-knihexu>

⁴¹ Mezinárodní knižní veletrh a literární festival. Dostupné z: <https://www.svetknihy.cz/>

⁴² Bratislavský knižní festival pro malé a střední vydavatele. Existuje od roku 2014. Zdroj: <https://www.brakfestival.sk/index.php?lang=sk>

⁴³ Setkání nejen vydavatelů tiskovin z širšího okruhu antiautoritářského hnutí. Zdroj: <https://www.afed.cz/text/1814/anarchisticky-festival-knihy>

⁴⁴ Od roku 1991, nejširší přehlídka současné české knižní produkce. Zdroj: <https://www.hejkal.cz/veletrh/about/historie-a-ohlasy/>

Books,⁴⁵ jehož cílem je právě zpřístupnění naskenované (digitalizované) knihy buď v úplném zobrazení či omezeném náhledu. U dybbuku se setkáme se zmíněnou druhou variantou. Ke čtenáři se tak volně dostane 15 % z dané knihy.⁴⁶

Výjimku tvoří literatura ze žánru poezie, u které se shledáme s e-knihami s možností plného stažení, a to zcela zdarma: „*Protože vydávání poezie je spíše činnost osvětová nežli komerční. Naším záměrem je, aby se poezie četla, aby se dostala mezi čtenáře. Když je zaujme, tak si případně jako „bonus“ pořídí papírovou knihu, kterou chtějí „mít v knihovně“ – tyto tisky už často bývají v nadstandardní grafické úpravě. Nevadí nám ani sdílení knih na různých úložištích, kopírování knih atp. Jsme z generace, která vyrostla na samizdatech, což přece bylo něco velmi podobného.*“⁴⁷

Nakladatelství dybbuk tuto variantu, tedy plné stažení, a to bez jakýchkoliv omezení, nabízí návštěvníkovi na svých webových stránkách www.dybbuk.cz. Pro představu, z celkového počtu 85 knih (rok 2020), jsou skoro dvě třetiny (69) knih dostupné ke koupi zadarmo. Z toho šest knih je možné si rovnou celé přečíst prostřednictvím webového prohlížeče v aplikaci *Knihy Google Play*⁴⁸ a posléze stáhnout do svého zařízení.

Když jsem procházela všechny knihy z tohoto žánru, našla jsem, že jen devět knih není nabízeno v elektronické podobě a zbylých 7, již e-knih, není k dispozici ke stažení zdarma z následujících důvodů:

- 1) *vzhledem ke grafické úpravě by text "trpěl" – experimentální básně*
- 2) *dybbuk k tomu nemá licenci – překladové básně*
- 3) *grafik u nové knihy zatím nestihl text zpracovat.*⁴⁹

Ráda bych též doplnila, že nakladatelství dybbuk nabízí většinu svých elektronických knih ke stažení ve formátech, jak PDF, tak i EPUB a MOBI. Dostupnost všech tří výše vyjmenovaných formátů není možná zejména u e-knih z básnického segmentu. Jak mi bylo odpovězeno Šárkou Šavrdovou, je to tím, „*že básnické knihy a některé graficky podivné publikace jsou dostupné jen v pdf, protože by se struktura textu v jiném formátu rozpadla.*“⁵⁰

---

⁴⁵ About Google Books. [online]. [cit. 15. 3. 2021]. Dostupné z: <http://books.google.com/googlebooks/about/>

⁴⁶ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 18. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

⁴⁷ LUKAVEC, Lukáš. Jan. Šavrd, Jan; Šavrdová, Šárka [online]. 19.7.2020 [cit. 15. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

⁴⁸ Dříve Google E-books.

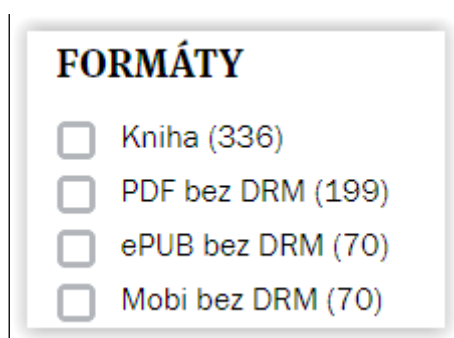
⁴⁹ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 18. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

⁵⁰ Tamtéž.

Pokud se čtenář rozhodne pro „koupi“ zdarma z nabízených elektronických knih přes www.dybbuk.cz, vyplní své fakturační údaje a objednávka mu obratem přijde na jím vyplněnou e-mailovou adresu.

Knihy v digitalizované podobě nahrávají manželé Šavrdovi prostřednictvím distribuce knižního velkoobchodu Kosmas s.r.o.,⁵¹ „prodávají to, co jim dodáme,“ uvádějí.⁵² Kosmas vedle velkoobchodu nabízí i maloobchodní síť, nákup vybrané e-knihy ve vámi požadovaném formátu je tak možné zakoupit přes on-line knihkupectví Kosmas.cz, kde si můžete ve vyhledávání v levé liště v sekci zvané „nakladatelé“ vyhledat přímo knihy vydané dybbukem.

Nabídka celkového počtu knih činí 336 a 199 e-knih. Formáty, jež jsou dostupné u tohoto internetového knihkupectví, jsou viditelné v příloženém obrázku 6. Co se týče kamenných prodejen knihkupectví Kosmas, jednu z nich nalezneme i v Pardubicích na Pernštýnském náměstí.

Obrázek 6: Formáty nabízených e-knih nakladatelstvím dybbuk u knihkupectví Kosmas⁵³

2.2.2 Nakladatelství dybbuk na internetu

Každý návštěvník internetové stránky nakladatelství dybbuk má možnost odebírání *newsletteru*,⁵⁴ v němž dybbuk zaslá informace o svých novinkách ze světa připravovaných knih. Odebírání těchto knižních novinek je možné buď při vaší registraci, nebo při vyplnění objednávky, bez toho, aniž byste se na účet dybbuk.cz registrovali, nebo přihlašovali.

Poslední z možností, jak přijít do kontaktu s aktualitami tohoto nakladatelství, je přes sociální síť Facebook, kde se dybbuk propaguje od roku 2009. Prezentace na facebookové stránce spočívá v přidávání příspěvků, uvádějící informace od nově vydané knihy a její

⁵¹ <https://firma.kosmas.cz/>

⁵² E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 21. 4. 2021, uloženo v archivu autorky.

⁵³ Knihkupectví Kosmas [cit. 24. 4. 2021]. Dostupné z: <http://www.kosmas.cz>

⁵⁴ Leták zasláný v elektronické podobě.

dostupnosti, až po odkazy a články spojené s jejich nakladatelskou činností, například připomínky starších knižních titulů, rozhovory, nominace apod. Nutno říct, že když je zde oznámena nová kniha, je v příspěvku na ni rovnou odkaz i na adresu www.dybbuk.cz. Tam je kniha více popsána, popřípadě nechybí ani její hodnocení. To je přidáno u většiny vydaných titulů, které je tvořeno ocitovanými recenzemi literárních kritiků. Kromě tohoto hodnocení můžou recenzi udělit i přihlášení uživatelé, kteří daný produkt zakoupili.

Před vypuknutím koronavirové pandemie na začátku roku 2020 se zde zobrazovaly i pozvánky na události, především se jednalo o veřejné akce, které zvaly na uvedení nové knihy. Pozvánky se dají nalézt i v obsahu na *BLOGu*, viditelné v navigační liště internetové stránky dybbuk, ty však nejsou tak často aktualizovány (poslední přidaná pozvánka je z 10. 6. 2019).⁵⁵

2.3 Produkce nakladatelství dybbuk

Knižní produkce malých nebo specificky orientovaných nakladatelství se soustřeďuje na určitou sféru čtenářské obce. Dybbuk se prezentuje jako nakladatelství, jehož „*knihy jsou určené pro náročnější čtenáře, které vzrušuje četba a myšlení.*“⁵⁶ V edičním plánu⁵⁷ se tak čtenář může setkat s žánrově pestrými knihami, od populárně naučných textů o nenáboženské spiritualitě, k problematice svobodné vůle, až po literaturu erotickou. Jak uvádí manželé Šavrdovi, jde často „*o knihy z okrajů literárních žánrů a nezvyklého myšlení nebo pojednávající o věcech tabuizovaných.*“⁵⁸ V užším významu se jedná o knihy, které v sobě nesou určitou dávku kontroverze, knižní témata nejsou tzv. prvoplánová, ale která provokují čtenáře, aby přemýšlel a zamyslel se nad nimi: „*Vydávané knihy by neměly dávat jasné odpovědi na otázky, ale další otázky přinášet.*“⁵⁹

První roky vycházelo 2-6 titulů do roka, dnes se číslo vydaných knih pohybuje okolo dvaceti knih za jeden rok. Manželé Šavrdovi se zmínili, že jejich nakladatelství si „*nebere za cíl lámat rekordy ve vydávání, ale naopak touží po tom mít každou knihu zažitou.*“⁶⁰

---

⁵⁵ Blog In dybbuk [online]. [cit. 12. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

⁵⁶ O nás In dybbuk [online]. [cit. 5. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

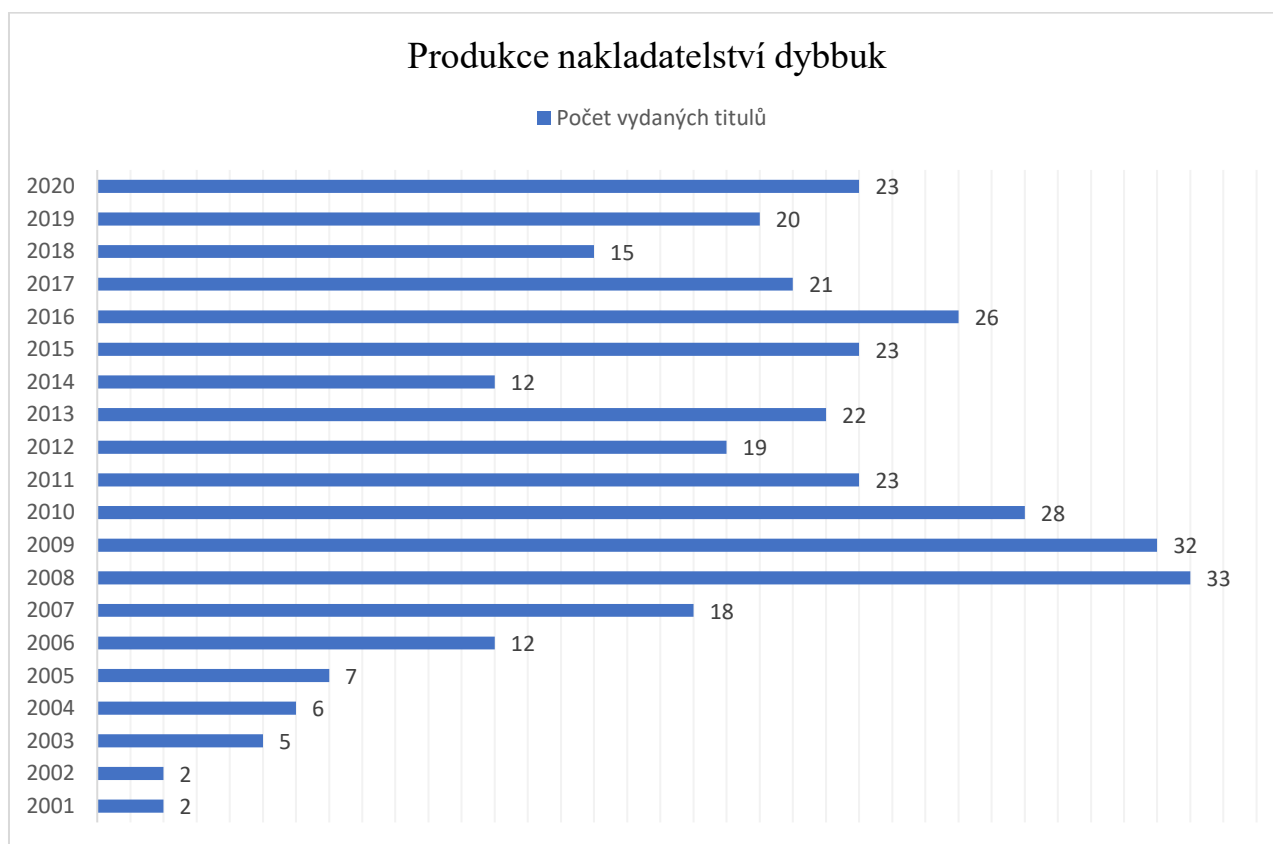
⁵⁷ Ediční plán nakladatelství dybbuk pro daný rok je dostupný zde: <https://www.dybbuk.cz/edicni-plan/>

⁵⁸ LUKAVEC, Lukáš. Šavrd, Jan; Šavrdová, Šárka [online]. 19. 7. 2020 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrd-jan-savrdova-sarka>

⁵⁹ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 16. 3. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

⁶⁰ PALÁN, Aleš. *Poňoukavý duch z Údolí nářků: na návštěvě v nakladatelství dybbuk*. Host. 2009, roč. 25, č. 8, str. 62-63.

Pro názorné vyobrazení této produkce, od roku založení až po konec roku 2020, jsem vypracovala graf. Zmíněné údaje jsem našla v seznamu vydaných knih na webových stránkách nakladatelství.

Obrázek 7: Seznam vydaných knih 2001–2020⁶¹

Co se týče nákladů vydávaných literárních žánrů, nástin je následující:

překladová beletrie: 100 až 3000 ks

česká beletrie: 100-1000 ks

dětské knihy: 100-3000 ks

non-fiction: 100-3000 ks

erotika: 100-5000 ks

„Do tohoto rozmezí se přibližně vejde, ale jsou i výjimky a v každé kategorii jsou knihy, kterých vydáme max. 100 kusů a jiné, kterých je možné vydat několik tisíc...“⁶² V žánru poezie se pak náklady pohybují okolo 200 až 350 kusů, záleží ovšem jak u kterého autora.⁶³

⁶¹ Zdroj: Autorka. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/seznam-vydanych-knih/>

⁶² E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 18. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

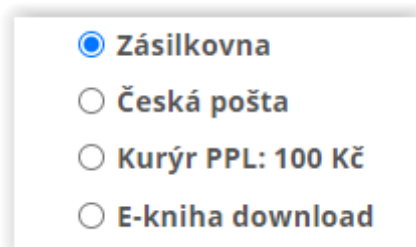
⁶³ DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk, In: *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010. [cit. 17. 3. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvim-dybbuk-5244150>

Samotný prodej knih je možný přes internetové stránky dybbuk, o nich jsem se zmiňovala v předchozí podkapitole, jedná se však o doplňkový prodej. Šárka Šavrdová se v naší e-mailové korespondenci vyjádřila k prodeji takto: „Většinu knih prodáváme prostřednictvím distribuce Kosmas, která se stará o prodej našich knih ve většině knihkupectví v ČR i na Slovensku. Pár našich titulů distribuuje i Pemic,⁶⁴ ale jde jen o starší knihy. Protože toto "zprostředkování" nás stojí víc než polovinu prodejní ceny knihy, tak se snažíme domluvit s některými knihkupci, že jim dáváme knihy do prodeje přímo.“ Mezi ně, mezi tzv. spřátelená knihkupectví⁶⁵ patří například knihkupectví Ostrov, Božská lavice, Knihkupectví Kavka a další. Na daná knihkupectví odkazovaly nejednou facebookové příspěvky profilu dybbuk.

Zákazníci mohou využít u velké části „e-poezie“ stažení zdarma. Pokud se jedná o e-knihy z okruhu beletrie, které nejsou k dispozici ke koupi zadarmo, tak jsou dybbukem nabízeny za poloviční cenu z ceny knihy tištěné. Pro příklad uvedu namátkou knihu, patřící do světové literatury s názvem *Deník knihkupce* od anglické autorky Shaun Bythell. Tištěná kniha je za cenu 353 Kč včetně DPH, v podobě e-knihy za 177 Kč. „Elektronických knih se prodá tak deset procent z celkového objemu,“⁶⁶ dodávají Šavrdovi.

Nakladatelská dvojice v tomto internetovém knihkupectví poskytuje při bezhotovostní platbě poštovné a balné na území ČR zdarma. U dopravy si zákazník může zvolit z níže uvedených možností:

Obrázek 8: Možnosti dopravy v e-shopu nakladatelství dybbuk⁶⁷

Dybbuk poté nabízí doručení knih i na Slovensko a dalších zemí EU za 150 Kč, mimo země EU je cena o sto korun dražší.⁶⁸ Poslední nabídkou je i osobní odběr zdarma na adrese nakladatelství. Každému čtenáři, který spadá do „kolonky“ předplatitel, nebo jen pozorně

⁶⁴ Knižní velkoobchod PEMIC BOOKS a. s.

⁶⁵ Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/pro-knihkupce/>

⁶⁶ KOPÁČ, Radim. Tohle nemůže zevšednět! Mít rodinné nakladatelství je převážně risk, tvrdí Jan a Šárka Šavrdovi [online]. 26. 1. 2020 [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/tohle-nemuze-zevsednet-mit-rodinne-nakladatelstvi-je-prevazne-risk-tvrdi-jan-a-sarka-savrdovi.A200124_153322_ln_kultura_jto

⁶⁷ Zdroj: e-shop nakladatelství dybbuk [cit. 1. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/pokladna/>

⁶⁸ Poštovné a balné In dybbuk. [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/postovne-a-balne/>

sleduje facebookový profil tohoto nakladatelství, je čas od času nabízena sleva na určitou knihu v podobě vyplnění slevového kupónu, jenž je v příspěvku uveden (výše slev se liší).

2.4 Úspěšné knihy

Úspěšnost knih se dá vyložit několika způsoby. Rozhodla jsem se zmíněný úspěch rozdělit do dvou skupin: prodejnost a některá literární ocenění, která s nakladatelstvím dybbuk souvisí (nominace a ocenění).

2.4.1 Prodejnost

Za celou historii nakladatelství se nejprodávanější knihou stalo dílo ze sekce erotiky od dvojice editorů Karla Utte a Nely D. Astonové s názvem *Knih o kundě*.⁶⁹ „*Jedná se o antologii pokrývající výběr tematických textů, vztahujících se k názvu oné knihy, z celé šíře literatury: nalezneme zde poezii i prózu, výrazivo poetické i hrubozrné, literaturu vysoce sofistikovanou i lidově přímočarou.*“⁷⁰ Prvního vydání se kniha dočkala roku 2007, druhého v roce 2012.

Šárka Šavrdová se o jejím vzniku vyjádřila následovně: „*Vznik nebyla provokace, to byl experiment, takto vznikají třeba kompilace písniček. Název provokativní byl, záměrně; knihkupci to nechtěli brát na krámy, nechtěli to distributoři, když přišel balík z tiskárny, to slovo bylo vytečkované, všichni se jej jakoby štítili, báli se. Postupně se začaly psát recenze, začalo se diskutovat, občas to někdo i řekl nahlas... Postupně se to otevíralo a otevíralo, knihkupci ty knihy najednou začali dávat už i k pokladnám, prodejnost byla nakonec obrovská... Bylo to jako zboření tabu, ze začátku hodně pomalé, jako když se někdo fyzicky bojí slovíčka, jednoho slova. Ale slovo, to je pár písmen, nikomu neublíží, bylo to hrozně zvláštní. Jinak samotná kniha, když odhlédnu od záměrně provokativního názvu, je pěkná, kvalitní, dobrá.*“⁷¹

Tato kniha byla vydána v nákladu řádově několika tisíc kusů⁷² a momentálně je na e-shopu nakladatelství dybbuk vyprodána. Zajímavostí je, že dnes se titul v antikvariátech prodává za "astronomické" částky.⁷³ Celkové hodnocení podle *iDNES.cz* je 70 %⁷⁴ a v ČBDB je kniha ohodnocena 76 procenty, kdy pro ni hlasovalo 25 uživatelů.⁷⁵

⁶⁹ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 6. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

⁷⁰ BEZR, Ondřej. Řekněte to slovo - máte na to? *iDNES* [online]. 21. 6. 2007 [cit. 16. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/reknete-to-slovo-mate-na-to.A070620_123047_literatura_ob

⁷¹ KIRKOSOVÁ, Kateřina. Mezi rukopisy a knihami: logika a dynamika současného českého literárního pole prizmatem knižních nakladatelů [online]. Brno, 2016 [cit. 24. 5. 2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/rynk2/dizertace-fm.txt>

⁷² E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 20. 5. 2021, uloženo v archivu autorky.

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ BEZR, Ondřej. Řekněte to slovo - máte na to? *iDNES* [online]. 21. 6. 2007 [cit. 16. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/reknete-to-slovo-mate-na-to.A070620_123047_literatura_ob

⁷⁵ Dostupné z: <https://www.cbdb.cz/kniha-1527-kniha-o-kunde-kniha-o-kunde>

Další úspěch v prodejnosti sklízí kategorie světové beletrie, ale jak píše paní Šavrdová, bude to především tím, že je tisknuta v největších nákladech. Naopak nejméně prodávanými knihami jsou ty ze sekce experimentální poezie.⁷⁶

Podkapitolu bych zakončila slovy paní Šárky, která mi byla odeslána skrze naši první e-mailovou korespondenci. „*Chceme uchovávat kulturní dědictví, kultivovat knižní trh a vzdělávat a rozšiřovat povědomí o kvalitní literatuře. Prodejnost není hlavní motivací k vydávání knih, proto to nesledujeme zas tak pozorně.*“⁷⁷ Z tohoto důvodu jsem se rozhodla další údaje o prodejnosti v této práci nezveřejňovat.

2.4.2 Nominace a ocenění

Nejvýznamnější ocenění v tomto nakladatelství získala kniha z roku 2006 s názvem *Simion Vytažník: Román o andělech a Moldavanech* od spisovatele Petra Cimpoeşa. O její překlad se zasloužil Jiří Našinec, překladatel z rumunštiny, moldavštiny a francouzštiny. Kniha získala o rok později Cenu Magnesia Litera za Knihu roku a Literu za překladovou knihu. „*Jednalo se tak podruhé v historii Magnesie Litery, kdy tuto hlavní cenu získal beletristický titul, a vůbec poprvé překlad z cizí literatury.*“⁷⁸ Šavrdovi uvedli, „*že bez té ceny by kniha skončila jako prodejně nevýrazná.*“⁷⁹ Ocenění tak výrazně napomohlo prodeji. Úspěch také zaznamenal titul Martina Pocha *Jindřich Jerusalema*, jež se v roce 2014 ocitl v užší nominaci na Cenu Jiřího Ortena.⁸⁰

Nejvíce nominovanými a oceňovanými díly z nakladatelské „dílny“ dybbuk jsou bezpochyby knihy z literárního zaměření světová literatura, přesněji tedy publikace z beletrie překladové. Dalšího úspěchu tak docílil překlad Zbyňka Černíka s názvem *Příběh podivuhodné lásky* od švédského spisovatele Carla-Johana Vallgreny,⁸¹ kniha se v roce 2009 dostala do nominace na Literu za překladovou knihu.⁸² Poslední knihu, kterou zde uvedu, bude publikace vydaná v roce 2019 s názvem *Všichni mají pravdu* od italského, Oscarem oceněného režiséra

⁷⁶ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 17. 2. 2021, uloženo v archivu autorky.

⁷⁷ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 6. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

⁷⁸ VALENTOVÁ, Libuše. Česká Kniha roku pochází z Rumunska. *iLiteratura* [online]. 11. 6. 2007 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/21163/cimpoesu-petru-simion-vytaznik-roman-o-andelich-a-moldavanech>

⁷⁹ KOPÁČ, Radim. Tohle nemůže zevšednět! Mít rodinné nakladatelství je převážně risk, tvrdí Jan a Šárka Šavrdovi [online]. 26. 1. 2020 [cit. 22. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/tohle-nemuze-zevsednet-mit-rodinne-nakladatelstvi-je-prevazne-risk-tvrdi-jan-a-sarka-savrdovi.A200124_153322_In_kultura_jto

⁸⁰ Cena Jiřího Ortena 2014 - užší nominace. Dostupné z: <https://www.cenajirihoortena.cz/article/detail/19/>

⁸¹ PALÁN, Aleš. *Poňoukavý duch z Údolí nářků: na návštěvě v nakladatelství dybbuk*. Host. 2009, roč. 25, č. 8, str. 62-63.

⁸² ČESKÁ TELEVIZE. Nominace na knižní ceny 2009: Carl-Johan Vallgren: Příběh podivuhodné lásky (přeložil Zbyněk Černík). In: *iVysílání ČT* [online]. 14. 4. 2009 [cit. 24. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10213322131-nominace-na-knizni-ceny-2009/209562256810021>

snímku *Velká nádhera* či úspěšného seriálu *Mladý papež*,⁸³ Paola Sorrentina. Překladatelkou díla byla Alice Flemrová a roku 2020 putovala Cena Josefa Jungmanna k ní. Dalším překladatelům se blíže věnuji ve stejnojmenné podkapitole 3.5.1.

---

⁸³ MUKNER, Daniel, Prozaický debut režiséra Sorrentina by obstál i bez slavného jména. *ČT* [online] 26. 7. 2019 [cit. 19. 3. 2021]. Dostupné z: <https://art.ceskatelevize.cz/inside/prozaicky-debut-reziser-sorrentina-by-obstal-i-bez-slavneho-jmena-UKurV>

3. LITERÁRNÍ ZAMĚŘENÍ

Jak jsem v této práci zmínila několikrát, dybbuk vydává knihy, které se nalézají na křižovatkách filozofických myšlenek a moderního uvažování o soudobých společenských i historických fenoménech, kdy se „*tyto tituly nezřídka zabývají ojedinělými a kontroverzními tématy, ale stranou nezůstávají ani světová díla mimořádné kvality*“⁸⁴ V nakladatelství se čtenář setká s několika edičními řadami, které pokrývají značně odlišné tematické oblasti od erotiky, mystiky, mytologie a kognitivních věd až k poezii, beletrii a komiksům.⁸⁵

Když to shrnu, jednoznačně jde o nakladatelství s širokým záběrem vydávaných textů, což je určitá výhoda oproti jiným, stejně velkým nakladatelstvím: „*můžeme si tak vydávat co chceme, nejsme ničím svázani a ediční plán si můžeme tvořit úplně libovolně*“ (...) „*jdeme si svou cestou a ono to, co my děláme zase tolik nakladatelů dělat ani nechce,*“⁸⁶ říká Šavrdová.

Na internetových stránkách nakladatelství dybbuk.cz jsou knihy rozděleny do následujících tematických oblastí: knihy Olivera Sackse, filosofie a náboženství, přírodní vědy, společenské vědy, světová literatura, česká literatura, surrealismus, poezie, umění a hudba, sci-fi a fantazy, spiritualita a advaita, psychedelika a psychonautika, osobní rozvoj a kuchařky, komiks, děti a mládež, erotika, ostatní, antikvariát. Do každé ze zmíněných kategorií jsem zařadila alespoň jednu publikaci či autora, která dle mého názoru danou kategorii reprezentuje. Tematické řazení literárních žánrů a edic v této práci koresponduje s posloupností na internetové stránce dybbuk.cz.

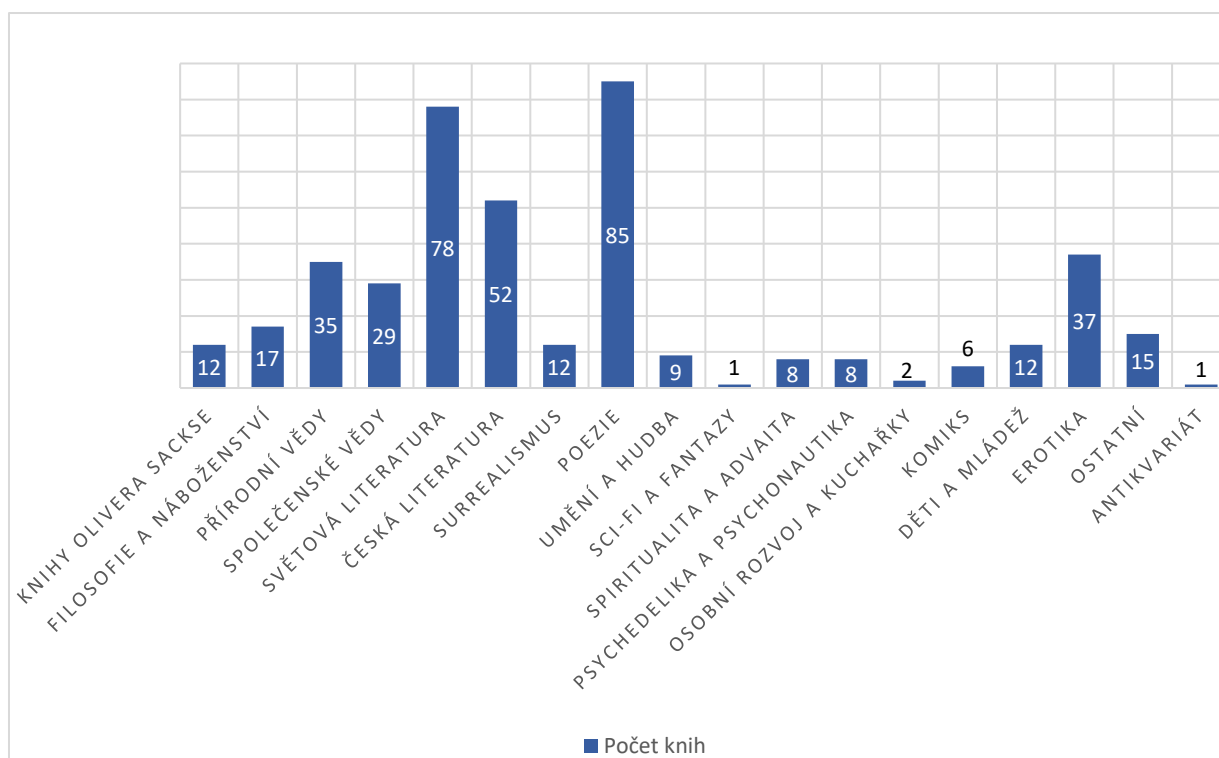
Pro přehled jsem vytvořila následující graf, který poskytuje údaje o počtu vydaných knih v určitém tematickém okruhu. Vycházela jsem z internetových stránek samotného nakladatelství. Upozorňuji, že většina knih se protíná s vícero tématy a spadá tak často do více jak jednoho žánru/kategorie/tematického okruhu. To v grafu není vyobrazeno.

---

⁸⁴ Almanach Labyrint: ročenka revue Labyrint. Praha: *Labyrint*, [1992] 2010, s. 62.

⁸⁵ LUKAVEC, Jan. Šavrdá, Jan; Šavrdová, Šárka [online]. 19. 7. 2020 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

⁸⁶ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 15. 3. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

Obrázek 9: Počet knih v jednotlivých tematických okruzích na web. stránkách dybbuk⁸⁷

3.1 Knihy Olivera Sackse

Tento „básník neurologie“⁸⁸ (1933–2015) se věnoval soukromé klinické praxi v New Yorku zaměřené zejména na pacienty s neurologickými a psychiatrickými poruchami. Sacks byl i *famózním vypravěčem*,⁸⁹ ve svých dílech seznamoval čtenáře právě s příběhy svých pacientů nebo lidí trpících především vzácnými nervovými a duševními onemocněními.

Na otázku, co manžele Šavrdovi vedlo k vydávání titulů od tohoto autora, odpověděli, že je zajímaví vnitřní světy lidí s různými odchylkami nebo změnami. Takových lidí, kteří jsou oproti většinové populaci jiní. „Právě Sacks dokázal postoj anglosaské společnosti k takovým lidem změnit. Chtěli jsme k té změně dopomoci i v Česku. Navíc v jeho psaní se jedinečně snoubí víc kvalit: nadšení pro neurologii, fungování mozku a vědomí, vysoká odbornost a empatie k pacientům plus značný literární talent.“⁹⁰

⁸⁷ Zdroj: Autorka. Dostupné z: <http://www.dybbuk.cz>

⁸⁸ TŘEŠŇÁK, Petr. ZEMŘEL OLIVER SACKS, VELKÝ VYPRVĚČ PŘÍBĚHŮ NEMOCI: Muž, který si pletl neurologii s literárním dobrodružstvím, se rozloučil se světem [online]. 15. 3. 2015 [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/12/pripad-sacks>

⁸⁹ HONZÁK, Radkín. *Těsnopis emocí* [online]. 10. 6. 2010 [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2010/cislo-6/tesnopis-emoci.html>

⁹⁰ KOPÁČ, Radim. Tohle nemůže zevšednět! Mít rodinné nakladatelství je převážně risk, tvrdí Jan a Šárka Šavrdovi [online]. 26. 1. 2020 [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/tohle-nemuze-zevsednet-mit-rodinne-nakladatelstvi-je-prevazne-risk-tvrdi-jan-a-sarka-savrdovi.A200124_153322_ln_kultura_jtosavrdovi.A200124_153322_ln_kultura_jto

Když se v rozhovoru pro Vizitku ČRo moderátor zeptal Šárky Šavrdové, zda mají ve svém nakladatelství nějaké kmenové autory, odpověděla, že za jediného takového autora může považovat právě Olivera Sackse. Dybbuk mu vydal *celé jeho dílo*⁹¹ čítající 12 knih.

Nejzásadnějším Sacksovým dílem⁹² je zřejmě kniha *Probouzení s podtitulem Příběh o nečekaném probuzení ze spavé nemoci*. Titul byl poprvé vydán roku 1973. Nakladatelství dybbuk ho vydalo v roce 2010, kdy se o jeho přeložení postarala Dana Balatková, která Sacksovi v tomto nakladatelství přeložila většinu knih (7 ze 12). *Probouzení* se stalo i námětem pro film s názvem *Čas probuzení* (1990) s Robertem De Nirem a Robinem Williamsem v hlavní roli. Tento film měl i nominaci na Oscara.⁹³ Dalšími Sacksovými díly jsou kupříkladu: *Migréna, Vděčnost, Musicophilia – Příběhy o vlivu hudby na lidský mozek* nebo *Muž, který si pletl manželku s kloboukem* a jeho podtitulem *Neuvěřitelné příběhy a podivné případy lidí s neurologickou nebo psychickou odchylkou*. Dalšími překladateli Sacksových knih v dybbuku byli: Václav Petr, Alena Čechová, Dušan Zbavitel a Zuzana Hulvová, která se postarala o překlad autobiografie s názvem *Život na cestě* (rok 2016). Všechny zmíněné knihy čtenář nalezne zároveň i v žánru Přírodní vědy.

3.2 Filosofie a náboženství

První knihou spadající do této kategorie a zároveň i oficiálně první vydanou knihou nakladatelstvím dybbuk se stala *Etika* od holandského filozofa Benedikta de Spinozy (2001). Překladačem knihy byl Karel Hubka. Dnes je v této kategorii 16 knih, kromě zmíněné *Etiky*, jsou zde i například tituly, jako *Mystika, Podstata a cesta duchovního vědomí* od Evelyn Underhill nebo *Dialogy o přirozeném náboženství* od Davida Humea.

3.3 Přírodní vědy

Knihy, které jsou v této sekci zastoupeny jsou převážně od již zmiňovaného autora Olivera Sackse, poté se zde objevují autoři jako Richard Dawkins, Sam Harris, Peter Russell, Steven Pinker, Jochen Kirchhoff a další.

---

⁹¹ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 26. 3. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

⁹² Anotace knihy *Probouzení*. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/probouzeni/>

⁹³ <https://www.csfd.cz/film/6490-cas-probouzeni/oceni/>

3.4 Společenské vědy

Populárně naučnými knihami dybbuk „*otevřítá diskuse nad tématy morálky, populismu, nejnovějších poznatků v oblasti výzkumu mozku a tak dále.*“⁹⁴ Velkou část tak tvoří opět knihy Olivera Sackse. Dále jsou zde autoři jako například David Benatar, Radim Bělohrad, Martin Monestier, Steven Pinker atd.

3.5 Světová literatura

Jan Šavřda se ze začátku zajímal o vydávání knih, které osobně zajímaly jeho (mytologie, filozofie, respektive to byly knihy pro „pár čtenářů“). Ovšem po několika letech se okruh knih nakladatelství dybbuk musel začít rozšiřovat: „*Začali jsme dělat kompromisy tím, že jsme započali vydávat knihy, které zajímají čtenáře. To, co muselo přijít byla literatura z odvětví beletrie, avšak v ČR jsme moc zajímavých autorů nenašli, uchýlili jsme se k beletrii překladové. Ale z překladů z anglického nebo francouzského jazyka se věnuje hodně jiných nakladatelů, proto jsme se rozhodli vydávat překlady z malých oblastí a zároveň tak přiblížit současné dění z malých zemí.*“⁹⁵

Jak je známo, čeští čtenáři vyhledávají především překlady z angloamerické literatury. V rozhovoru pro iLiteratura.cz zazněla otázka, týkající se menšinových literatur, kdy jsou tituly z těchto oblastí pro čtenáře obohacující, ale bohužel jsou mnohdy přehlíženy. Šavřdovi se vyjádřili následovně: *Spisovatelé okolních zemí nebo zemí se stejnou historickou zkušeností píšou často o podobných tématech, v známých kulisách a hrdinové výrazně nepřekvapují svým chováním. Čtenáři mají radši exotiku, neznámé kraje a prostředí, které si mohou idealizovat.*⁹⁶ „*Snažíme se o osvětu, seč nám síly stačí, ale vysvětlit čtenářům, jak skvělé knížky vycházejí v Maďarsku, Rumunsku nebo Moldávii, je těžké,*“⁹⁷ dodávají Šavřdovi.

Čtenář se v této kategorii může setkat s překlady z následujících jazyků, pro které jsem pro přehlednější vyobrazení vytvořila graf. Čísla zobrazovaná v každé, odlišně barevné části značí, kolikrát byl tento jazyk v sekci světová literatura za celou dobu existence nakladatelství dybbuk vydán. Překladové jazyky jsou seřazeny sestupně.

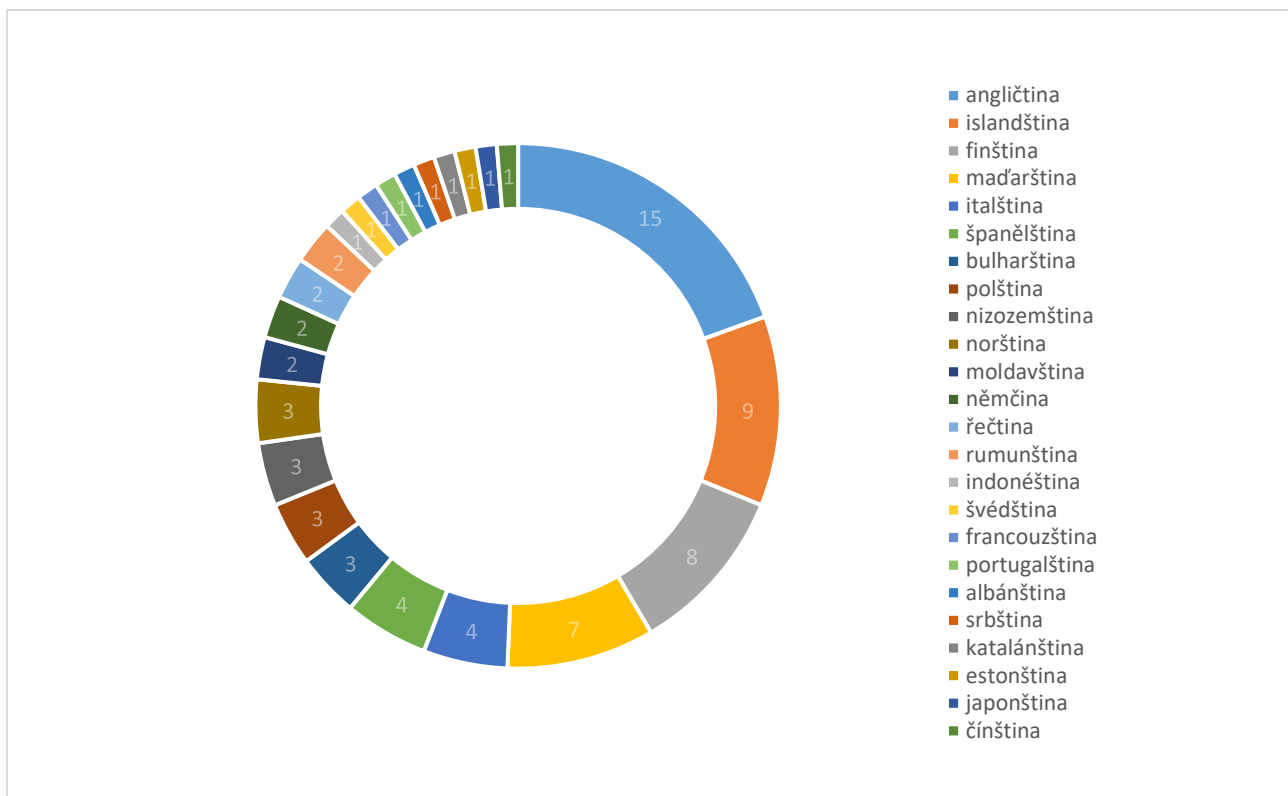
⁹⁴ DOČKALOVÁ, Michaela. Šárka Šavřdová: „Zajímavých knih jsme vydali za osmnáct let už hodně.“ [online]. 17. 2. 2020 [cit. 15. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

⁹⁵ DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk, In: *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010 [cit. 15. 3. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvim-dybbuk-5244150>

⁹⁶ LUKAVEC, Jan. Šavřda, Jan; Šavřdová, Šárka [online]. 19. 7. 2020 [cit. 15. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

⁹⁷ Tamtéž.

Obrázek 10: Vyobrazení a počet překlad. jazyků v žánru světová literatura (2003–2020)⁹⁸

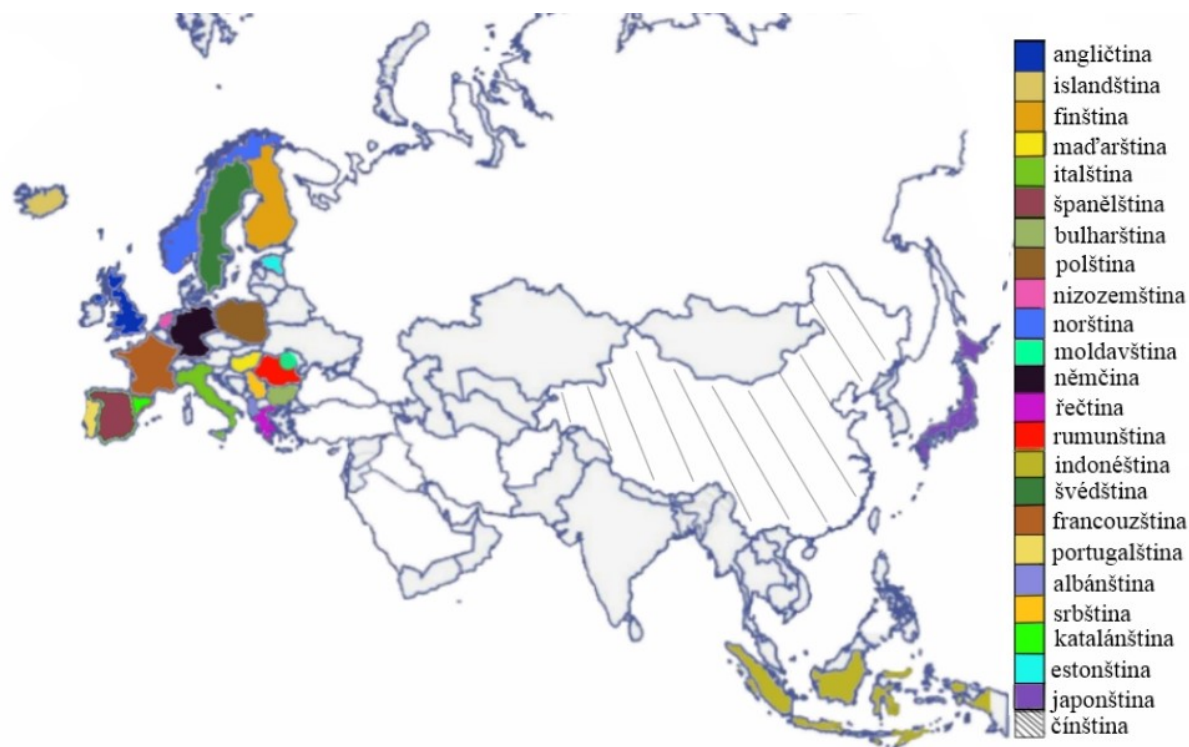
První informace v grafu začíná překladem z angličtiny, a to knihou *Černá Venuše* od autorky A. Carterové, kterou přeložila Kateřina Hilská v roce 2003. Graf poté končí u prvního překladu z čínštiny, kdy se jednalo o knihu od Ťia Pching-wa *Padlá metropol*, vydané roku 2020, přeloženou Denisem Molčanovem.

Pro zajímavost jsem vypracovala i kompletní periodizaci (též barevně odlišenou) vydaných překladů z tohoto žánru, od daného roku 2003 do konce roku 2020. Lze si v ní vyhledat název díla, autora, rok vydání a překladový jazyk, spolu s daným překladatelem. Periodizace je zakončena všemi jazyky a údaji o tom, kolikrát byly dybbukem přeloženy (viz graf) spolu s datací, v kterých dané vydání proběhlo. Periodizace je k dispozici na konci této bakalářské práce v kapitole Přílohy.

V rozhovoru Petra Šrámka pro ČRo, kde hostem byla paní Šárka Šavrdová, se moderátor zeptal, zda si v překladové beletrii „*nezkusili namalovat mapu oblastí, kterým se dybbuk věnuje.*“⁹⁹ Otázka se mi zalíbila natolik, že jsem se rozhodla ji zrealizovat. Následné zapsání má sestupné řazení, stejně jako u předchozího grafu.

⁹⁸ Zdroj: Autorka. Dostupné z: <http://www.dybbuk.cz>

⁹⁹ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 19. 3. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

Obrázek 11: Ukázka oblastí z překladové beletrie (2003–2020)¹⁰⁰

Dnes má nakladatelství dybbuk na svém „kontě“ 24 jazykových oblastí, z kterých (k roku 2020) vydalo alespoň jednu knihu. Vystává otázka, jak se dybbuk dostává k titulům a překladům z vyobrazovaných zemí. Odpovědí je, že prvně musí manžele Šavrdovi zaujmout nějaká překladová oblast. Poté se „jen“ pokusí najít někoho, kdo se danou oblastí zabývá, překladatele posléze oslovují a buď následná spolupráce vyjde, nebo ne.¹⁰¹ „Vybíráme a ladíme takový titul, který by jednak zajímal nás jako nakladatele, jednak bavil je jako překladatele.“¹⁰²

3.5.1 Překladatelé

Následný text bych ráda věnovala několika externím spolupracovníkům, přesněji překladatelům. Navazuji tak na podkapitolu nominace a ocenění, kde jsem již některé z externích spolupracovníků zmínila.

¹⁰⁰ Zdroj: Autorka. Dostupné z: <http://www.dybbuk.cz>

¹⁰¹ DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk. *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010 [cit. 15. 5. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvím-dybbuk-5244150>

¹⁰² KOPÁČ, Radim. Tohle nemůže zevšednět! Mít rodinné nakladatelství je převážně risk, tvrdí Jan a Šárka Šavrdovi [online]. 26. 1. 2020 [cit. 22. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/tohle-nemuzezevsednet-mit-rodinne-nakladatelstvi-je-prevazne-risk-tvrdi-jan-a-sarka-savrdovi.A200124_153322_ln_kultura_jto

Začnu tím, čím by se měl řídit každý překladatel, odkazuji tak na rozhovor s překladatelkou Anežkou Charvátovou. „*Žádné slovo se nesmí jen tak odbýt, nic se nesmí ošumlovat. Všechno lze přesně převést, aby to bylo přiléhavé ale zároveň, aby to bylo krásné.*“¹⁰³ Takto odpověděla pro Českou televizi v pořadu Ceny Ministerstva kultury 2020, kdy byl díl věnován **Blance Stárkové**, laureátce Státní ceny za překladatelské dílo.¹⁰⁴ Stárková překládá ze španělštiny a pro nakladatelství dybbuk přeložila titul z roku 2019, *Na počátku bylo moře* od kolumbijského spisovatele Tomáse Gonzáleze.

Další osoby, které jsem vybrala, jsou dva překladatelé z finštiny. První z nich je **Lenka Fárová**, která pro dybbuk přeložila titul autora Penttiho Saarikoskiho *Čas v Praze* (vyd. 2017) a které v roce 2020 bylo uděleno „*významné finské státní vyznamenání Řád finského lva v kategorii rytíř I. třídy.*“¹⁰⁵ Druhým je překladatel z finštiny **Vladimír Piskoř**. Ten pro nakladatelství přeložil pět knih, z nichž jsou čtyři díla od autora Kariho Hotakainena, kdy nejúspěšnější knihou se stal román s názvem *Na domácí frontě* (Dybbuk, 2006), který obdržel prestižní cenu Finlandia a získal Cenu Severské rady pro literaturu v roce 2004.¹⁰⁶ Za překlady byla Piskořovi udělena Státní cena za překlad a propagaci finské literatury pro rok 2012.¹⁰⁷

Jako další jazyky, jež jsem pro tuto podkapitolu vybrala, jsou norština a islandština. Překlad u obou jazyků vyhotovila „*nejvýznamnější osobnost české nordistiky neboli skandinavistiky,*“¹⁰⁸ **Helena Kadečková**. Dílo, které zde pro příklad uvedu, je třetí vydání souboru staroseverských mýtů a bájí *Soumrak bohů*, vydané nakladatelstvím dybbuk v roce 2018 a 2021. „*Jde o literární zpracování dvou islandských rukopisů – takzvané Starší Eddy, sbírky islandských epických mytologických a hrdinských písní, jež pravděpodobně vznikla v desátém století, a Mladší Eddy, prozaického převyprávění eddických básní a písní, jehož autorem byl islandský dějepisec Snorri Sturluson.*“¹⁰⁹

---

¹⁰³ Ceny Ministerstva kultury 2020: Blanka Stárková [online]. In: *Česká televize*, 2. 11. 2020 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.ceskatelevize.cz/porady/13784946918-ceny-ministerstva-kultury-2020/220542150360001/?fbclid=IwAR0JfYEqlIdylAwn5IL9xooQq4-KW2RuJe18C6mqM01_pSXD7-TE_ZYtc8k

¹⁰⁴ Cena udělena za dosavadní činnost v oblasti překladu literárních děl.

¹⁰⁵ ŠINDELÁŘOVÁ, Tereza. Tlumočila ve finském úložišti jaderného odpadu i pilotům Formule 1. Za popularizaci finského jazyka a kultury získala dr. Lenka Fárová Řád finského lva. FF Univerzita Karlova [online]. 8. 10. 2020 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/2020/10/tlumocila-ve-finskem-ulozisti-jaderneho-odpadu-pilotum-formule-1-za-popularizaci-finskeho-jazyka-kultury-ziskala-dr-lenka-farova-rad-finskeho-lva/>

¹⁰⁶ Anotace knihy *Na domácí frontě*. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/na-domaci-fronte/>

¹⁰⁷ FÁROVÁ, Lenka. PŘEKLÁDÁM, PROTOŽE MĚ TO BAVÍ: S Vladimírem Piskořem o finské literatuře. *A2* [online]. 10. 10. 2012 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2012/21/prekladam-protoze-me-to-bavi>

¹⁰⁸ HUMPÁL, Martin. Helena Kadečková a její citlivá práce se slovy. FF Univerzita Karlova [online]. 6. 8. 2018 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/2018/08/helena-kadeckova-jeji-citliva-prace-se-slovy/>

¹⁰⁹ FICOVÁ, Sylva. LIDŠTÍ BOHOVÉ ZE SEVERU. *Tvar* [online]. 13. 6. 2019 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/soumrak-bohu-2/>

Pod tituly z maďarštiny se podepsal **Robert Svoboda**, jenž přeložil například romány Szilárda Borbélyho, Gergelyho Péterfyho, Györge Spiróa atd. Za svůj překlad *Harmonie caelestis* (Academia, 2013) od Pétera Esterházyho získal Cenu Josefa Jungmanna a Literu za překlad roku 2014. Pro nakladatelství dybbuk v roce 2019 přeložil Esterházyho autobiografickou knihu *Deník se sl. Inivkou* nebo titul Vavřince Szeghalmiho *Listy ze světa stínů* (2015).

Poslední překlad, který zařadím do následujících řádků, je jazyk z oblasti Katalánska.¹¹⁰ Nakladatelství dybbuk překlad z této minoritní země vytvořil v roce 2015. Šlo o román katalánského spisovatele Jaumea Cabrého s názvem *Priznávám, že...* „*Jehož české vydání je mimořádnou překladatelskou i nakladatelskou událostí.*“¹¹¹ Překladačem díla byl **Jan Schejbal** (16. 11. 1942 – 20. 6. 2021), který se katalánské literatuře věnoval přes padesát let a který se v poslední době podílel na přípravě česko-katalánského a katalánsko-českého slovníku.¹¹²

3.6 Česká literatura

Celkem se zde nalézají 52 knih, kdy většina z nich zároveň spadá i do níže představených kategorií. Návštěvník v této kategorii může nalézt například „*rukopisné, porůznu tištěné a pohromadě dosud v celku knižně nevydané rané prozaické texty Richarda Weinera*“¹¹³ s názvem *Přetržená nit a jiné rané prózy*, vydané v roce 2020. Dále je tu, v podobě pěti titulů, zastoupen Michal Šanda, Jakub Šofar a další.

3.7 Surrealismus

Celkově je tu 12 knih, z nichž dvě jsou od autora Jana Švankmajera. První nese název *Cesty spasení* z roku 2018, druhou je *Jednotný proud myšlení aneb život se rodí v ústech* s podtitulem *Velký dobrodružný román* (rok 2020). Jak se hovoří v její předmluvě: „*Jako dítě jsem miloval dobrodružné romány a jejich ‚realistické‘ ilustrace. Jejich prostřednictvím jsem se přenášel do dalekých krajů, a když jsem se dokázal identifikovat s jejich hrdiny, zažíval jsem neskutečná dobrodružství. Jen mi na těch ilustracích vadila malá odvaha ilustrátorů rozvinout*

---

¹¹⁰ Nezávislé společenství v severovýchodním rohu Španělska.

¹¹¹ ŠKAMLOVÁ, Eva. VÝSTŘÍŽKY Z PAMĚTI. *Tvar* [online]. 23. 2. 2017 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/priznavam-ze/>

¹¹² ŠRÁMEK, Petr. Jan Schejbal: Jsme malým silným bastionem katalánštiny [online]. 5. 6. 2018 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/jan-schejbal-jsme-malym-silnym-bastionem-katalanstiny-7297283>

¹¹³ Anotace knihy *Přetržená nit*. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/pretrzena-nit-a-jine-rane-prozy/>

*dobrodružství do vyšších (snových) oblastí imaginace.*¹¹⁴ A tak se čtenář setká nejen se Švankmajerovou surrealistickou stránkou textovou, ale i tou ilustrační.

Švankmajer coby ilustrátor se ujal i dalších knih spadajících do této sekce: *Biče svědomí* (2010) od Evy Švankmajerové a Vratislava Effenbergera. Poté ilustroval i klasický příběh Lewise Carrollova *Alenčina dobrodružství v říši divů a za zrcadlem*, přeložené Jaroslavem Císařem roku 2017. Ta je speciální nejen zmíněnými ilustracemi, o kterých se Radek Malý z časopisu *Host* vyjádřil takto: (J. Švankmajer) „*Vnímá tento text jako záznam snových vizí bez výchovného aspektu, kterážto absence jej odlišuje od pohádky. A jeho ilustrace podle toho vypadají — otvírají zkrátka novou dimenzi textu a překládají jej pro dospělého, surrealismem poučeného čtenáře.*“¹¹⁵ Jde však i o kompletní vydání obou částí: *Alenčina dobrodružství v říši divů a Za zrcadlem a co tam Alenka našla* z roku 1871.¹¹⁶ Toto vydání dybbukem „*stojí vzít do ruky kvůli neznámým básním a Carrollově vánoční a velikonoční zdravici dětem.*“¹¹⁷ Další autory lze vyhledat na webových stránkách www.dybbuk.cz.

3.8 Poezie

Největší počet publikací nalezneme zde. V poezii se setkáme s nejen oceňovanými autory, jako jsou kupříkladu Emil Juliš,¹¹⁸ již zmíněný Martin Poch či Martin Langer,¹¹⁹ ale také s Yvetou Shanfeldovou, Sylvou Fischerovou nebo třeba Jiřím Schmitzerem s knihou *Kanimúra ze Šardonu* (vyd. 2008).

Nakladatelství dybbuk vedle toho nabízí i výbor z rozsáhlé literární a výtvarné pozůstalosti básníka a výtvarníka Josefa Honyse: *Nesmelián aneb do experimentálních textů vstup nesmělý* (2011), dále výbor z díla básníka, prozaika a operního libretisty Zdeňka Barborky: *Hommage [básně a prózy]* z roku 2018 či výbor Františka Pečinky *V sobě se jen ztrácím...* představující jeho tvorbu z let 1869–1917 (vyd. 2017). Poezii, respektive dalším autorům a jejich literární tvorbě se hlouběji věnuji v kapitole Básnická produkce.

---

¹¹⁴ ŠVANKMAJER, Jan. *Jednotný proud myšlení, aneb, Život se rodí v ústech*: velký dobrodružný román, s.78.

¹¹⁵ MALÝ, Radek. *Není Alenka jako Alice aneb Knížky nestárnou, překlady ano.* *Host* [online]. 14. 3. 2018 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/alencina-dobrodruzstvi-v-risi-divu-a-za-zrcadlem/>

¹¹⁶ ČIKAROVÁ, Klára. *Alenka v říši přechodníků.* *Týden* [online]. 16.4. 2018 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/alencina-dobrodruzstvi-v-risi-divu-a-za-zrcadlem/>

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Za sbírky *Blížíme se ohni* a *Gordická hlava* získal v roce 1990 Cenu Jaroslava Seiferta, za soubor *Nevyhnutelnosti* mu byla udělena Státní cena za literaturu za rok 1996.

¹¹⁹ Držitel Ceny Jiřího Ortena za rok 2002 za sbírku básní *Pití octa*.

3.9 Umění a hudba

Především se jedná o díla patřící do žánru surrealismu (6 z 9 knih). Dybbuk zde mimo jiné nabízí i knihu *Félicien Rops enfant terrible dekadence* od Barbory Půtové.

3.10 Sci-fi a fantasy

Knihy *Velký záliv* od Dale Pendella. Vydáno v roce 2018, překlad: Denis Kostomitsopoulos. To je jediný výsledek vyhledávání pro tento tematický okruh.

3.11 Spiritualita a advaita

Zde se nacházejí „knihy, které se týkají spirituality, avšak té necírkevní či přímo nenáboženské“¹²⁰ Manželé Šavrdovi se ke kategorii spiritualita a advaita vyjádřili takto: „Nevyznáváme žádná náboženství, ale spiritualita a filozofie advaita-védanty, která představuje radikální a čistý monismus, je nám velmi blízká. Zjednodušeně řečeno, zastává názor, že svět vychází z jedné substance.“¹²¹

Střetneme se tu s publikacemi jako jsou například *Cesta Toltéků – Praktická cesta k moudrosti a osobní svobodě* od Susan Greggové, nebo knihy od stejného autora S.N. Maharadže: *Nic je vše – Kvintesence učení Šrí Nisargadatta Maharadže* (2016) a *Vidžňána – zmizení pocitu bytí* (2019).

3.12 Psychedelika a psychonautika

Pro ukázkou jsem vybrala tři knihy, *Moudrost hub: Šamanský rozvoj duchovního vědomí* a *Duše šalvěje: Šalvěj divotvorná a entheogenní zážitky*. Obě knihy jsou od amerického autora Martina W. Balla a byly vydány v roce 2009. Třetí kniha, kterou jsem se rozhodla do této kategorie zařadit, nese název *Fenomén psychedelie* od neurovědce a psychiatra Filipa Tylše. „Kniha, jejíž ústřední část tvoří popisy zážitků dobrovolníků, kteří prodělali intoxikaci psilocybinem, psychotropní látkou obsaženou například v dobře známých lysohlávkách. Svazek krom toho obsahuje texty předních českých odborníků, kteří výzkum a význam psychedelik v medicíně i lidské kultuře uvádějí do širších souvislostí.“¹²² Ráda bych dodala, že na tuto kategorii poté navazuje edice subversor a edice sacramentum.

---

¹²⁰ LUKAVEC, Jan. Šavrd, Jan; Šavrdová, Šárka [online]. 19. 7. 2020 [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

¹²¹ Tamtéž.

¹²² PECHÁČEK, Pavel. Co skýtá realita nařknutá psilocybinem? *iLiteratura* [online]. 1. 12. 2017 [cit. 18. 6. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/39119/tyls-filip-ed-fenomen-psychedelie>

3.13 Osobní rozvoj a kuchařky

Čtenář v této kategorii nalezne titul od Michala Šandy *Masná kuchařka mistra řezníka z Nelahozevsi Antonína Dvořáka*, jejíž tématem je: Co by se stalo, kdyby se Antonín Dvořák nestal hudebním skladatelem, ale pokračoval v rodinné tradici řeznického řemesla?

3.14 Komiks

Pro ukázkou jsem vybrala následující publikace. První z nich je *Lidová tvořivost* od publicisty Jana Nejedlého a kreslíře Jaromíra Plachého, rok vydání 2020. Kniha zároveň spadá i do žánru erotiky. Další publikace, jež zapadají do této kategorie, jsou komiksy na pokračování od autora Michala Jareše: *Zlá ovce I, II a III* s rokem vydání 2017, 2018 a 2020.

3.15 Děti a mládež

Knihy, které se zde nalézají, jsou vesměs knihy pohádkové. V rozhovoru pro pořad Liberatura na Radiu Wave se Šavrdovi zmínili, „že se jedná o knihy pro radost, o knihy, které se nám moc líbily, a i když se na pohádky nespécifikujeme, baví nás je vydávat.“¹²³ Mezi pohádkové publikace zařadím díla od spisovatelky Magdaleny Wagnerové, o které se Hospodářské noviny vyjádřily jako o „nejčilejší české pohádkářce současnosti.“¹²⁴ První z nich byla vydána roku 2003, řeč je o knize *Pavouk na šalvěji–Podzimní (pohádková) travestie*, druhou je knížka *Karel*, vydána o tři roky později, a třetí s názvem *Krys veliký* s podtitulem *Ohrožení Starého města pražského* a s rokem vydání 2010. Poslední knihou, kterou v této podkapitole uvedu je knížka „vystavěná na klasickém schématu, protkaná velkou dávkou jazykové hravosti, vtipu a nonsensu“¹²⁵ Jedná se o knížku z roku 2008 od autora Patrika Ouředníka, pojmenovanou jako *O princí Čekankovi: Jak putoval za princeznou, a o všelijakých dobrodružstvích, která se mu přitom přihodila*.

3.16 Erotika

V erotické literatuře se většinou jedná o texty z francouzštiny, „kdy jde převážně o reprinty starých bibliofilii nebo soukromých tisků.“¹²⁶ Záměrem vydávání této literatury bylo, slovy Jana Šavrdy: „...aby šlo o opravdovou literaturu, ne nějaké primitivní porno, jaké známe

---

¹²³ DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk, In: *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010 [cit. 22. 5. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvim-dybbuk-5244150>

¹²⁴ HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. Okoukaná matka měst z myší perspektivy. *Hospodářské noviny* [online]. 3. 12. 2010 [cit. 22. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/krys-veliky/>

¹²⁵ DYBBUK. Ouředník, Patrik: O princí Čekankovi. *iLiteratura* [online]. 7. 11. 2008 [cit. 22. 5. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23283/ourednik-patrik-o-princi-cekankovi>

¹²⁶ DOČKALOVÁ, Michaela. Šárka Šavrdová: „Zajímavých knih jsme vydali za osmnáct let už hodně.“ [online]. 17. 2. 2020 [cit. 28. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrdajansavrdova-sarka>

z internetových stránek.¹²⁷ A jak uvedla Šárka Šavrdová pro rozhovor České televize, jejich důvod k vydávání byl i trochu komerční.¹²⁸

Rozhodla jsem se pro vyjmenování dvou titulů, které se zde nacházejí. Jako první je *Budoárová bible* s podtitulem *Průvodce sexuálním potěšením pro moderní dobu* od Betony Vernon, vydanou roku 2019. Ve stručnosti jde o sexuální příručku 21. století, která slouží jako základní text pro všechny toužící po hluboce uspokojivém milostném životě. „*Kniha není jen k tomu, aby se četla, ale hlavně aby byla prožívána. Proto přináší i rady, tipy, návody na moderní techniky, jako je bondáž, erotická flagelace či používání sexuálních pomůcek, tedy to, co doposud praktikovali jen ti nejodvážnější.*“¹²⁹

Druhý titul, pro který jsem se rozhodla zde zmínit je *Kniha O*, vydaná roku 2019. Jedná se „o výbor z již zmiňované *Knihy o kundě, ale i Knihy o čuráku, Knihy o mrdání, Hovno a Prdel.*“¹³⁰ Jejimi editory jsou Karel Utte a Nela D. Astonová. Anotace tohoto výboru mluví za vše. „*Pornografičnost textu, výtvarného díla, filmu a tak dál neexistuje. Existuje jenom pornografické čtení vybrané látky. Jsou jenom ustrašenosti a úzkosti na straně vnímatele. Jedné holce zakazují na škole recitovat Bondyho, protože... V jedné galerii přelepují klíny a ňadra na plátnech, protože... V jednom veřejnoprávním rozhlase vykoukne „penis nad koulemi“, a hned je oheň na střeše, protože... Protože je tu problém. Váš problém. Ani Bondy, ani klíny a ňadra, ani penis nad koulemi za nic nemůžou. Na vině je vždycky ten, kdo hysterizuje. Vždycky nejvíc křičí, od koho to fičí. Proto repete. Doba se změnila. K horšímu. A jediné slovo, které má váhu, je čin. Takže čin-čin.*“¹³¹ Tuto podkapitolu zakončím slovy manželů Šavrdových: „*Máme za to, že sexu není nikdy dost a čím více lásky, tím je na světě lépe a radostněji.*“¹³² Pro další tituly pouze stačí navštívit internetové stránky dybbuk.cz.

3.17 Ostatní

Kniha, která patří čistě do této sekce, je dílo *Amalia dýchá zhluboka*, kdy se jedná „o soubor pěti současných her, kde jsou představeni tři významní současní rumunští dramatici.“¹³³

---

¹²⁷ JAKEŠOVÁ, Markéta. Erotické nakladatelství: Cožpak se o sexu píše až teď? *LitENky* [online]. 12. 5. 2010 [cit. 22. 5. 2021]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20130508131125/http://www.litenky.cz/clanek.php/id-2812>

¹²⁸ Česká televize. U zavěšené knihy: Nakladatelství Dybbuk [online]. 4. 11. 2015 [cit. 23. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10619821880-u-zavesene-knihy/215411000170033/obsah/433221-nakladatelstvi-dybbuk>

¹²⁹ Popis knihy *Budoárová bible* In: dybbuk.cz. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/budoarova-bible-2/>

¹³⁰ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 20.5.2021, uloženo v archivu autorky.

¹³¹ Popis knihy *Kniha O* In dybbuk.cz. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/kniha-o/>

¹³² LUKAVEC, Jan. Šavrdá, Jan; Šavrdová, Šárka [online]. 19.7.2020 [cit. 5. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

¹³³ NOVOTNÁ, Jarmila. Co se hraje v Rumunsku? *A2* [online]. 10. 9. 2008 [cit. 18. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/amalia-dycha-zhluboka/>

3.18 Antikvariát

Poslední kategorií na webových stránkách dybbuk je Antikvariát. Nalézají se zde pouze jedna publikace z roku 2010, která jako jediná ze všech knih v dybbuku byla vydána jiným nakladatelem. V tomto případě se o vydání postaralo nakladatelství Michálek, přičemž se jedná o *fotografickou publikaci*¹³⁴ s názvem *Libní s Bohumilem Hrabalem*, autorem je Ladislav Michálek.

---

¹³⁴ Anotace knihy *Libní s Bohumilem Hrabalem*. Dostupné z: <https://www.kosmas.cz/knihy/156210/libni-s-bohumilem-hrabalem/>

4. EDIČNÍ PROFIL NAKLADATELSTVÍ DYBBUK

Výklad v TKVIS pro termín edice, mluví o sbírce samostatných děl či svazků, vyznačujících se společnými znaky, mezi které můžeme zařadit například téma, autora, formu, časové období apod., které jsou formálně spojeny jednotným názvem anebo logem edice, grafickou úpravou nebo způsobem uspořádání. Svazky v rámci edice mohou být číslovány a mohou vycházet po neomezenou dobu.¹³⁵ Edice tak hrají významnou roli při vytváření edičního profilu každého nakladatelství.

„V České republice mají ediční řady pevnou tradici a dělí se do dvou hlavních funkcí: signalizační a stabilizační.“¹³⁶ První z nich se obrací směrem ven, tedy ke čtenářům, kteří si tak snadněji všimnou nově vydaného titulu, (jsou-li například navyklí na určitou výtvarnou podobu). Současně je pro ně dané zařazení knihy do edice signálem žánru a určité kvality a kniha tak lépe nachází svou cílovou skupinu čtenářů. Druhá funkce naopak směřuje dovnitř do nakladatelské redakce a napomáhá vymezování jeho profilového zaměření a dalšímu vyhledávání nových titulů. Edice dále usnadňuje stanovení optimálního nákladu a ceny knihy. „Úspěšná edice se stává dlouhodobým programem a stabilizuje ekonomiku nakladatelství.“¹³⁷

V nakladatelství dybbuk k únoru roku 2021 vzniklo celkem devět následujících edic. *„Edice dostaly názvy i zpětně, tudíž někdy nejsou uvedené ani v knihách a jednotná grafická úprava začíná až od určité chvíle.... názvy vymyslel můj muž (Jan Šavrd) a snažil se najít slova, která by obrazně vyjadřovala, co chce daná edice sdělit čtenáři.“¹³⁸*

Stejně jako u názvu nakladatelství dybbuk se i zde shledáme s malým počátečním písmenem *„malé používáme z estetického důvodu.“¹³⁹* Výjimku tvoří pouze poslední název edice OK Pop.

4.1 sapientia

V edici sapientia vycházejí *„nejnovější díla z přírodních a humanitních věd, která čtivou formou zprostředkovávají aktuální lidské poznání a vědění.“¹⁴⁰* Obálky knih jsou tvořeny společným znakem, kterým je vyobrazení lidské hlavy: To však prý byla podle slov Šárky Šavrdové pouze náhoda, v e-mailové korespondenci se zmínila, že další knihy, které do této

---

¹³⁵ CELBOVÁ, Iva. Edice. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 11. 3. 2021]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002606&local_base=KTD.

¹³⁶ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Praha: Paseka, 2003, s.119.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 18. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ Edice In dybbuk [online]. [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

edice budou zařazeny „budou mít pravděpodobně stejný rámeček, písmo, rozmístění textu a logo“¹⁴¹ Celkem jsou zde 2 knihy: *Proč je dobré číst se špatně* (Randolph M. Nesse) a *Klub myslí* (Daniel Wegner, Kurt Gray). Obě knihy vyšly ve spolupráci s podporovateli Janem a Vojtěchem Školníkovými¹⁴² z Broumova, kteří edici *sapientia* plně podpořily. Sama pocházím ze stejného regionu a jméno Jana Školníka mi není cizí, především díky Agentuře pro rozvoj Broumova, kterou založil za podpory své rodiny. Ta zahájila mimo jiné rozsáhlou rekonstrukci broumovského kláštera, který se díky tomu postupně mění v kulturní a společenské centrum, nadále organizuje různé kulturní akce a projekty, tím nejvýznamnějším je festival Za poklady Broumova. Není tedy divu, že dalším soukromým subjektem, který vydávání knih podporuje, je Klášter Broumov.

Na tomto místě bych ráda dodala, že s názvem edice *sapientia* se může setkat již samotný návštěvník v broumovské klášterní knihovně, kde se nad jejím vstupem nachází latinské heslo „*Quae sit sapientia, disce legendo!*“ Znamenající: *To, co je moudrost, tak se vlastně učíme čtením!*¹⁴³ A díky tomu, že je tento ediční projekt podporován, jak jsem již uvedla, bratry Školníkovými z Broumova, pojí ho zmíněné logo, kde se k jejímu názvu přidalo i pojmenování města Broumov:

Obrázek 12: Logo edice *sapientia*¹⁴⁴

4.2 stoa

„*Tato edice si klade za cíl zpřístupnit v nových a čtivých překladech podstatná filozofická díla, na nichž stojí celá západní civilizace. Často se jedná o texty, které doposud nebyly v českém jazyce vydány.*“¹⁴⁵ Stejně tak jako v předchozí edici se i zde nacházejí celkem 2 knihy:

1. *Dialogy o přirozeném náboženství* od Davida Humea. (vyd. 2013)
2. *Etika Eudémova* od Aristotela. (rok vydání 2020)

---

¹⁴¹ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 18. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

¹⁴² HOBRA – Školník s.r.o.

¹⁴³ Filantrop. Jan Školník [online] iVysílání ČT2. 4. 12. 2016 [cit. 6. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11116733650-filantrop/21556226100009-jan-skolnik>

¹⁴⁴ <https://www.dybbuk.cz/zanr/sapientia/>

¹⁴⁵ Edice In dybbuk [online]. [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

4.3 scribere belle

Zde nalezneme knihy „z volné beletristické řady, *scribere belle*, mají ambici dostat kvalitní světovou literaturu mezi širší čtenářskou obec. Můžeme zde nalézt jak již světoznámé autory, tak méně známá jména z malých jazykových oblastí.“¹⁴⁶

Celkem se v této edici nachází 10 knih následujících názvů: z italštiny přeloženou a oceňovanou knihu P. Sorrentina *Všichni mají pravdu*, dva anglické překlady *Deník knihkupce* a *Zpověď knihkupce* od Shaun Bythell, z rumunštiny přeloženou knihu *Srdcová dáma* (Iulian Ciocan), knihu z maďarštiny *Deník se sl. Inivkou* od Pétera Esterházy, poté z japonského jazyka titul *Emisar* (Jóko Tawadová), z norštiny přeloženou knihu *Hlad* od Knuta Hamsuna,

Knihy patřící do této edice poznáme díky barevnému orámování na knižní obálce.

4.4 sacramentum

Publikace z edice sacramentum se „snaží o destigmatizaci psychedelik a dalších látek rozšiřujících lidské vědomí. Knihy jsou určeny pro zkušené i začínající „psychonauty“, ve kterých naleznou aktuální a relevantní informace.“¹⁴⁷ Nachází se zde zatím 1 publikace s názvem *DMT: molekula duše* od Ricka Strassmana, který je v současné době Klinickým docentem psychiatrie na Lékařské fakultě University of New Mexico. Je také prezidentem a spoluzakladatelem výzkumné nadace Cottonwood Research Foundation, která se věnuje výzkumu vědomí.¹⁴⁸

4.5 somnambula

Knihy z této edice je nejlépe číst v „hodině mezi psem a vlkem“,¹⁴⁹ „jde většinou o ryze experimentální texty, které se snaží prozkoumat nové a dosud neověřené literární cesty. Knihy spojuje čtenářská náročnost a autorská jedinečnost.“¹⁵⁰ Dohromady jsou tu zastoupeny dvě knihy: *Plejády* od Tadeáše V. Slámy a *Neocortex* od Vojtěcha Němce.

Knihy, spadající do této edice, čtenář pozná díky stejně laděné knižní obálce černé barvy.

---

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ Edice sacramentum In dybbuk [online]. [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

¹⁴⁸ Rick Strassman MD – DMT: The Spirit Molecule. Rick Strassman MD – DMT: The Spirit Molecule [online]. Copyright © 2021 [cit. 15. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.rickstrassman.com/>

¹⁴⁹ Řčení francouzského původu, znamenající hodinu ranního šíření, kdy není ani tma, ani světlo. Zdroj: MRHAČOVÁ, Eva. Názvy zvířat v české frazeologii a idiomatice: (tematický frazeologický slovník I, s.110.)

¹⁵⁰ Edice subversor In dybbuk [online]. [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

4.6 subversor

Edice subversor obsahuje knihy, které balancují na hraně společenského přijetí, stejným znakem je zelená barva knižních desek. „Nalezneme zde texty tematizující například se zakázanými látkami nebo podvratnými idejemi.“¹⁵¹ Celkem jsou zde 2 knihy od stejného autora Dale Pendella. První z nich, *Pharmako/Dynamis* s podtitulem *Moc rostlin a cesta jedů (Excitanty a Empatogenika)* byla vydána roku 2005. Druhá kniha je z roku 2009, nese název *Pharmako/Gnosis* a podtitulem *Moc rostlin a cesta jedů (Fantastika a Daimonika)*.

4.7 sagitta

„Knihy z edice sagitta v sobě spojují literární a pornografickou kvalitu. Jsou to texty, které mají ambici vzrušit čtenáře jak intelektuálně, tak eroticky. Nejde o červenou knihovnu, ale o kvalitní a časem prověřenou pornografii“.¹⁵² Celá edice má bílou knižní obálku a je nadepsána kurzívou (název a jméno autora), troufám si říct, že se tak jedná o unikátní sběratelskou edici. Šavrdovi se k erotické literatuře, kterou dybbuk vydává, vyjádřili v rozhovoru pro iLiteraturu.cz následovně: „vybíráme knihy, kterými bychom rádi čtenářům dopřáli vzrušivý intelektuální i erotický zážitek. Jde nám především o to, užít si četbu více smysly“.¹⁵³

Celkový počet knih je 26, jedná se tak o největší zastoupení v porovnání s ostatními edicemi. Uvedu zde pro příklad prvních sedm titulů, které v žebříčku čtenářské oblíbenosti na webových stránkách nakladatelství, dosahovaly k největšímu úspěchu: *Tři dcery a matka*, jehož autorem je Pierre Louÿs. *Milostná růže* (Jean des Carreaux), *Výboje mladistvého záletníka* (E.D.), *Gamiani aneb Výstřední noci* (Alfred de Musset). Za zmínku stojí i krátká erotická novela *Lady Fuckingham*, jejíž autorství se připisuje irskému spisovateli Oscaru Wildovi,¹⁵⁴ poté kniha *Sodoma* (hrabě z Rochestru) a *Umění mrdati* (Abbé Appliqué).

4.8 opium poezie

Tato edice je vytvořena nově (únor 2021), doposud sem nebyly přidány žádné tituly. „Čtenáři se však mohou těšit na zajímavé výběry z českých a světových autorů s kvalitním doslovem, protože *Opium poezie* by měla být pandánem k známé, dnes nevydávané edici

---

¹⁵¹ Tamtéž.

¹⁵² Edice In dybbuk [online]. [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

¹⁵³ LUKAVEC, Jan. Šavrd, Jan; Šavrdová, Šárka [online]. 19. 7. 2020 [cit. 12. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

¹⁵⁴ <https://www.dybbuk.cz/knihy/lady-fuckingham/>

nakladatelstvím Mladá fronta: *Květy poezie*,¹⁵⁵ přičemž by mělo jít o podobný koncept, tedy o malý kapesní formát knih.“¹⁵⁶

Podle Šárky Šavrdové nebude chybět jednotná grafická úprava, pestrá přehlídka poezie, věhlasní editoři a překladatelé. V edičním plánu nakladatelství dybbuk pro rok 2021, který je k vidění v hlavní liště pod názvem *Připravujeme* na webových stránkách dybbuk.cz, se zobrazily tituly, respektive svazky, které v tomto roce budou v edici opium poezie vycházet.¹⁵⁷

Bude se jednat o následující: *Usmrceni liliemi* od Růženy Jesenské a editora Michala Jareše, Antonin Artaud: *Cestou k Ciguri* (ed. Robert Janda, překlad. Ladislav Šerý), Karel Hynek: *Trhám broukovi nožičky* (ed. Michal Jareš), Jan z Wojkowicz: *Na smutném břehu snu* (ed. Petr Adámek) a *Odvrácená strana zítřka* od Antonína Bartušky (ed. Michal Jareš).

Obrázek 13: Logo edice opium poezie¹⁵⁸

4.9 OK Pop

Poslední edice je zastoupena knihami, které „*spojuje autorská přímočarost, vtipnost a nekomplikovanost.*“¹⁵⁹ Je sem zařazena zatím jedna kniha s názvem *Sexonline #IMamánci a jiná individua* od české autorky Anely Vlk.

---

¹⁵⁵ (1958-2009, 241 svazků) Vznik sloučením původních Květů české poesie a Květů světové poesie. Zdroj: PŘIBÁŇ, Michal. *Česká literární nakladatelství 1949-1989*, s. 227.

¹⁵⁶ E--mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou zde dne 6. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

¹⁵⁷ Ediční plán In dybbuk [online]. [cit. 6. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/edicni-plan/>

¹⁵⁸ Edice opium poezie In dybbuk [online]. [cit. 29. 6. 2021]. <https://www.dybbuk.cz/zanr/opium-poezie/>

¹⁵⁹ Edice OK Pop In dybbuk [online]. [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/>

5. BÁSNICKÁ PRODUKCE

Tuto kapitolu jsem se rozhodla věnovat především autorům, kteří tzv. vedou v básnické četnosti tohoto nakladatelství. Jmenovitě se bude jednat o Jana Bornu s 6 vydanými knihami a Ladislava Nebeského, jenž zde má zastoupení v podobě pěti knih. Má pozornost se též zaměří na rozsahově bohatá sebraná básnická díla autorů Zbyňka Havlíčka nebo Ladislava Nováka. Poslední úsek kapitoly poté bude věnován dvousvazkové *Antologii české poezie*, kterou manželé Šavrdovi vnímají za největší nakladatelský počín.

Závěrem bych chtěla zmínit, že mi tato kapitola neumožňovala věnovat se detailnějšímu opisu autorových životů, spolu s jejich literárními počiny. Kapitola má za cíl přinést především soupis vydaných knih nakladatelstvím dybbuk, přehled jejich kritické recepce a poté jejich stručné vystižení hodnocení. Nalezneme zde proto shrnutí a mnou vybrané reflexe literárních kritiků, které by měly přinést, co možná nejvíce ucelený pohled na dané dílo.

5.1 Jan Borna (25. 8. 1960 – 16. 1. 2017)

Básník a divadelní režisér. Jeho počátky divadelní práce můžeme ve stručnosti shrnout následovně. Borna začínal coby herec v amatérském souboru Anebdivadlo. „*Důležitým momentem se však stalo setkání s Jaroslavem Duškem, spolužákem z fakulty, se kterým v roce 1981 spoluzaložil divadelní soubor Vizita.*“¹⁶⁰ Borna poté působil v brněnském HaDivadle, kde započala jeho profesionální tvorba.¹⁶¹ Jako režisérská osobnost působil v královéhradeckém Divadle DRAK, v 90. letech vedl Dejvické divadlo. Jeho poslední tvůrčí práce byla v pražském Divadle v Dlouhé, kde byly jeho inscenace do značné míry autorské. Sám psal scénáře nebo výrazně adaptoval předlohu.¹⁶² Specializoval se na tvorbu pro děti a na rodinné divadlo pro všechny generace. K jeho nejúspěšnější inscenaci patřilo například divadelní setkání s Petrem Skoumalem a jeho dětskými písničkami *Kdyby prase mělo křídla*, které se v Divadle v Dlouhé hrálo od jeho založení v roce 1996 až do roku 2013.¹⁶³

To, co nás zajímá především je však Borna, coby autor tvorby básnické. Jak sám řekl v rozhovoru České televize v pořadu Před půlnocí, psaní se prý věnoval dlouhá léta, avšak s tím, že jen začal vydávat pozdě: „*vždycky mi připadalo, že tak, jak já píšu, píše téměř každý...*“

---

¹⁶⁰ NACHLINGEROVÁ, Markéta. *Jan Borna a poetika jeho divadla pro děti*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Prof. PhDr. Vladimír Just CSc.

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² DIVADLO V DLOUHÉ. Jan Borna [online]. [cit. 1. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.divadlodlouhe.cz/soubor/jan-borna/>

¹⁶³ Tamtéž.

a až když mě přepadla roztroušená skleróza,¹⁶⁴ tak jsem se o tenhle ten jedinečný zážitek pokusil přes tu poezii.“¹⁶⁵

První sbírku vydal v roce 2005, ve svých 45 letech, pojmenovanou *Malé prosby*, jež byla poprvé vydána prostřednictvím nakladatelství Větrné mlýny. Dybbukem byla tato sbírka vydána o jedenáct let později. Druhou vydanou Bornovou sbírkou byla *Krajina nad parapetem* (2008), ke které připojím doslov jeho hereckého kolegy Arnošta Goldflama: „*Snižuje se jeho pohyblivost. O to víc se zlepšuje Bornův dar pozorovací, jeho dispozice vcítit se do jiných lidí, jeho zájem o druhé a jeho vhled do jejich nitra. A navíc, najednou je schopen sebeironicky glosovat vlastní omezení a nedostatky, bez bolestinství, s nadhledem, humorem a laskavostí. Jeho pozorování se stávají přesnějšími a hlubšími, obrysy viděného ostřejší a kontrastnější a jeho bolest lehčí a humor bolestnější.*“¹⁶⁶ „*Z textů – a to rozhodně ne nezajímavých, pozor! – se staly opravdové básně a z básní skutečná poezie. Tím pádem se i z Jana Borny stal opravdový básník, který zasahuje svého čtenáře a dívá se tam, kam čtenář nedosáhne, leč Bornovým prostřednictvím.*“¹⁶⁷

Další sbírkou v pořadí, která byla vydána dybbukem v roce 2011 byla sbírka *Na dosah*. Po ní pak následovala o tři roky později milostná knížka *O lásce a o ničem*, ke které ve stejném roce (2014) přibyla i *Veselá čekárna*.

To, co spojuje všechny Bornovy knihy podle mého názoru jsou texty odrážející jeho pocity, momentální náladu, naději, prožitky, předtuchy i pochybnosti s tím, že je většina těchto vytištěných slov zaobalena v humorné až ironické bublině: „*Po zadku sjíždím z hor/ Odřená prdel brání stesku / chtěl bych zemřít jako mol / při letu a za potlesku.*“¹⁶⁸ Dalo by se říct, že je to taková jemná poezie s objevujícími se verši o kočkách, o lásce, životě, o nemoci i o smrti. Jak řekl Jan Borna: „*Do jakékoliv tvorby člověk promítá sám sebe, ale snažím se to psát tak, aby lidi nemuseli tu moji nemoc prožívat. Někde to je znát víc, někde míň.*“¹⁶⁹ Tato slova platí především pro jeho poslední sbírky; čím dále se v četbě básní posouváme, tím více (rok od

---

¹⁶⁴ Též RS, jedná se o chronické onemocnění postihující centrální nervový systém, kdy jde o neléčené onemocnění způsobující v průběhu 10–20 let závažnou invaliditu u většiny pacientů. Jan Borna „RS“ onemocněl v roce 1992 a posledních dvacet let svého života strávil na vozíku.

¹⁶⁵ VIZINA, Petr. Před půlnocí: Jan Borna, režisér: Divadlo pro děti do sta let [online]. In: *ČT*. 17. 7. 2013 [cit. 5. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10095690193-pred-pulnoci/213411058370327/>

¹⁶⁶ GOLDFLAM, Arnošt. Borna, jak ho pozoruje pozorovatel, pro úspěšné pozorování nepřiliš disponovaný: Doslov ke sbírce básní (v pořadí již třetí) divadelního režiséra Jana Borny s názvem *Krajina nad parapetem*, který se do knížky nakonec nevešel. [online]. 26. 4. 2008 [cit. 4. 5. 2021]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/arnost-goldflam.php?itemid=3279>

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ BORNA, Jan. *Krajina nad parapetem*, Praha: Dybbuk, 2008, s. 55.

¹⁶⁹ NEJEZCHLEBOVÁ, Lenka. Nevyzpytatelnost ruské rulety. Interview [online]. 2015 [cit. 7. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.divadlovdlouhe.cz/res/archive/034/010783.pdf?seek=1484657490>

roku) na nás čtenáře, dopadají *tíživé stíny*¹⁷⁰ Jana Borny. Tak, jak napsala literární kritička Dora Kaprálová: „*ve srovnání s tituly předchozími – znatelně přibylo spodních proudů existenciálního smutku a ruku v ruce s tím i šířavě bujaré veselosti.*“¹⁷¹

Bornova literární činnost je zakončena sbírkou z roku 2016 s příznačným pojmenováním *Psáno očima*, přičemž nejde o žádnou metaforu ale o fakt. Autor v samotné předmluvě vysvětluje její název takto: „*Ochrnulý mi ruce, ale dověděl jsem se o společnosti Spektra a ta mi poslala pana Hrdinku, který naučil můj počítač¹⁷² být ovládán očima a mne ho tak ovládat. Abych přešel nejčastější otázkám z obavy nad infantilitou mého tvoření – nemrkám na něj, píšu s otevřenýma očima.*“¹⁷³

Opět zde využiji doslov Arnošta Goldflama ke sbírce *Krajina nad parapetem*, kterým bych tak celou Bornovu literární tvorbu zakončila: „*(...) Jan Borna je nezpochybnitelným básníkem a jako takový má velkou moc. Je to moc člověka, který vládne slovům, obrazům a citům čtenáře. Moc, které se člověk rád poddá.*“¹⁷⁴

Všechny Bornovy knihy byly v dybbuku ilustrovány Jaroslavem Milfajtem, který s Janem Bornou spolupracoval „*od studií na DAMU i v Divadle v Dlouhé, kde vytvořil výpravy k jeho inscenacím.*“¹⁷⁵ Borna též J. Milfajtovi věnoval báseň ve zmiňované sbírce *Krajina nad parapetem*, naleznout ji můžeme na straně 42. Veškeré knihy od tohoto autora jsou dostupné ke stažení zdarma v elektronické podobě na stránkách nakladatelství.

5.2 Zbyněk Havlíček (22. 5. 1922 – 7. 1. 1969)

Surrealistický básník, esejista, překladatel, klinický psycholog, syn prozaika Jaroslava Havlíčka (1896–1943) a bratranec básníka Karla Šebka (1941–1995).¹⁷⁶ Dílo tohoto autora se „*rozevírá do dvou krajních poloh, do dvou zdánlivě nesouměřitelných žánrů. Jeden pól reprezentuje řada odborných, psychologicky orientovaných statí, které Havlíček napsal v*

---

¹⁷⁰ KAPRÁLOVÁ, Dora. Tíživě o létání-a naopak. *Mladá fronta DNES* [online] 23. 5. 2008 [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/krajina-nad-parapetem/>

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² „Pod monitor se dá čip, ten si přečte vaše oči, zaměří a naučí se s tím pracovat. Kam se pak podíváte, tam najede kurzor, když na tom místě zůstanete pohledem – určíte si jak dlouho – počítač to bere jako kliknutí.“ Dostupné z: <https://www.irozhovory.cz/portfolio-items/jan-borna/>

¹⁷³ BORNA, Jan. *Psáno očima*, Praha: Dybbuk, 2016, s. 7.

¹⁷⁴ GOLDFLAM, Arnošt. Borna, jak ho pozoruje pozorovatel, pro úspěšné pozorování nepřiliš disponovaný: Doslov ke sbírce básní (v pořadí již třetí) divadelního režiséra Jana Borny s názvem *Krajina nad parapetem*, který se do knížky nakonec nevešel. [online]. 26. 4. 2008 [cit. 4. 5. 2021]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/arnost-goldflam.php?itemid=3279>

¹⁷⁵ DIVADLO V DLOUHÉ. Jaroslav Milfajt [online]. [cit. 3. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.divadlovdlouhe.cz/soubor/host/jaroslav-milfajt/>

¹⁷⁶ Zdroj: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1018>

*souvislosti se svým profesním zájmem a pól druhý, jenž tvoří imaginativní, z hlubin nevědomí tryskající poezie.*¹⁷⁷

Výbor Havlíčkovy poezie vyšel až po roce 1989, tedy dvacet let po jeho smrti. Výbor pod názvem *Otevřít po mé smrti* vyšel roku 1994 (ed. Jiří Brabec), prostřednictvím Český spisovatel.¹⁷⁸ Havlíčkovy spisy vydalo též i nakladatelství Torst: *Lístky do památníku* (2000) a poté dva svazky s názvem *Dopisy Evě/Dopisy Zbyňkovi* (2003) a *Skutečnost snu* (2004).

Nakladatelství dybbuk na tyto dva „torstovské“ svazky navázalo a vydalo o bezmála deset let později svazek třetí s názvem *Veškerá poezie* s podtitulem *Básnické dílo* (2016), které je dostupné ve dvou verzích – ve čtenářské a v badatelské.¹⁷⁹ V první verzi najdeme na 672 stranách Havlíčkovu poezii přímo z jeho rukopisů a zejména z jeho osobních deníků.¹⁸⁰ Druhou verzi, též označovanou za limitované vydání, dybbuk obohatil o autorovy juvenilie, bagately a především dodatky s rozsáhlým poznámkovým aparátém editora Pavla Čepického, určeného pro studijní účely.¹⁸¹ Kromě Čepického se zde nachází i studie Petra Krále a Stanislava Dvorského.¹⁸² Na přípravě svazku se podílel i Jan Šavřda.

Dílo *Veškerá poezie: Básnické dílo + Juvenilie, bagately a dodatky* čítá přes 1000 stran na nichž je představena Havlíčkova tvorba z let 1938-1968.

5.3 Experimentální poezie

Tato tvorba stojí na pomezí výtvarného umění a literatury. Můžeme jí tak označit za „vizuální poezii“,¹⁸³ jejíž snahou je překročení hranic dosavadní práce s textem, slovem a písmem.¹⁸⁴ Jak prohlásil Jan Šavřda v pořadu České televize, jedná se, slovy literárních kritiků o tzv. „*slépé střevo literatury*“.¹⁸⁵ Tedy, že se tvorba tohoto typu u nás objevovala a objevuje velmi ojediněle a generace 60.let, která se experimentální poezií zabývala nebyla dostatečně zviditelněna. Nejrozsáhlejší publikací, která se tomuto druhu poezie věnuje je antologie české

---

¹⁷⁷ SEDLÁČEK, Jakub. Zbyněk Havlíček – podoby surrealistické metafory_1. *Slovo a smysl* [online]. [cit. 2021-7-5]. Dostupné z: <http://slovoasmysl.ff.cuni.cz/node/107>

¹⁷⁸ Zdroj: <https://itvar.cz/akce/2017/02/otevrit-po-me-smrti>

¹⁷⁹ CAŇKO, Miloslav. ROBINSON BEZ MOŘE, S ODVAHOU: Veškerá poezie Zbyňka Havlíčka. *A2* [online]. 23.5.2018 [cit. 2021-7-6]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2018/11/robinson-bez-more-s-odvahou>

¹⁸⁰ Anotace svazku *Veškerá poezie* [online]. Zdroj: <https://www.dybbuk.cz/knihy/veskera-poezie-2/>

¹⁸¹ Anotace svazku *Veškerá poezie: Básnické dílo + Juvenilie, bagately a dodatky* [online]. Zdroj: <https://www.dybbuk.cz/knihy/veskera-poezie/>

¹⁸² GABRIEL, Jan. Havlíček s připomínkami. *Analogon* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 7. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/veskera-poezie/>

¹⁸³ KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*, Brno: Host, 2016 s.7.

¹⁸⁴ HIRŠAL, Josef. *Experimentální poezie*, Praha: Odeon, 1967, s. 21.

¹⁸⁵ Česká televize. U zavěšené knihy: Nakladatelství Dybbuk [online]. 4. 11. 2015 [cit. 23. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10619821880-u-zavesene-knihy/215411000170033/obsah/433221-nakladatelstvi-dybbuk>

experimentální poezie s názvem *Vrh kostek*,¹⁸⁶ vystavěnou Bohumilou Grögerovou a Josefem Hiršalem, vydanou nakladatelstvím Torst v roce 1993.

Od té doby jako by se experimentální poezie propadla do země. Šavrdá tak v pořadu ČT dodává: „*mám chuť tuto tvorbu znovu oživit, znovu vydat... a nějak to aktualizovat.*“¹⁸⁷ Proto se dybbuk rozhodl dát experimentální poezii šanci a vydat ji prostřednictvím děl Ladislava Nováka a Ladislava Nebeského znovu.

5.3.1 Ladislav Novák (4. 8. 1925 – 28. 7. 1999)

„*Ladislav Novák je surrealistou v míchání papíru.*“¹⁸⁸ Jeho charakteristickým rysem v tvorbě byla tvořivá destrukce, kdy byla například jednou z technik L. Nováka froasáž, která spočívala ve zmuchlání akvarelového papíru, následného narovnání a poté zvýraznění některých jejích ohybů, kdy v nich Novák díky své fantazii rozpoznal a dotvořil finální výtvarný motiv.¹⁸⁹

Co se týče tvoření literárního, Novák¹⁹⁰ vytvářel „*tzv. spečené texty, texty inspirované vzorci anorganické chemie, hmatové básně, detexty*“¹⁹¹ apod. „¹⁹² V tvorbě Ladislava Nováka se tak skloubí jak propojení složek básnických, výtvarných, ale také i zvukových.

První Novákovou publikací, kterou se nakladatelství dybbuk rozhodlo vydat byl *Malý slovník naučný*. Vydání proběhlo v roce 2007 a je též někdy uváděno za odbornou literaturu pod názvem *Nenaučný slovník kuriozit a zbytečných vědomostí*,¹⁹³ v němž se bohatě reflektuje autorovo básnické a textové experimentátorství a zmiňují se tu některé novátorské koncepty, skrze které se Ladislav Novák pokoušel nově nahlížet na možnosti básnického vyjádření.¹⁹⁴ Pavel Šrut se o slovníku rozhodl napsat: „*Je uspořádán abecedně jako řádný výkladový slovník, ale chová se neřádně. Je parodický, někdy trochu surreálný nebo snově hororový, jinde – když*

¹⁸⁶ HIRŠAL, Josef a Bohumila GRÖGEROVÁ. *Vrh kostek: česká experimentální poezie*. Praha: Torst, 1993.

¹⁸⁷ Česká televize. U zavěšené knihy: Nakladatelství Dybbuk [online]. 4. 11. 2015 [cit. 23. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10619821880-u-zavesene-knihy/215411000170033/obsah/433221-nakladatelstvi-dybbuk>

¹⁸⁸ ŠVANKMAJER, Jan. *Jednotný proud myšlení, aneb, Život se rodí v ústech: velký dobrodružný román*, s.295.

¹⁸⁹ BLAŽEK, Tomáš. Umění ze zmuchlaného papíru. Výročí slavného výtvarníka připomene výstava [online]. 25. 6. 2019 [cit. 2. 4. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/vystava-galerie-muzeum-ladislav-novak-malir-vytvarnik-basnik-trebic-vysocina-vyroci.A190624_105543_jihlava-zpravy_mv

¹⁹⁰ publikoval též pod pseudonymem Ladislav Hadlíz.

¹⁹¹ Vznikaly metodou tvořivé destrukce: běžný text je narušen a destruován tak, aby uvolnil skryté (ironické) obsahy či estetické hodnoty. Zdroj: HIRŠAL, Josef a Bohumila GRÖGEROVÁ. *Vrh kostek: česká experimentální poezie*. Praha: Torst, 1993, s. 185.

¹⁹² MACHALA, Lubomír a kol. Panorama české literatury. 2. po roce 1989. Praha: Knížní klub, 2015, s. 69.

¹⁹³ HYNČÍKOVÁ, Petra. Ladislav Novák: Nenaučný slovník kuriozit a zbytečných vědomostí. *ČRo Vltava* [online]. 16. 11. 2013 [cit. 21. 7. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/ladislav-novak-nenaucny-slovník-kuriozit-a-zbytecnych-vedomosti-5041728>

¹⁹⁴ Anotace knihy Malý slovník naučný. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/maly-slovník-naucny/>

vykládá vlastní tvůrčí postupy – i poučný, ale hlavně zcela svobodný a humorný.“¹⁹⁵ Doslov napsal Martin Langer, o jazykovou redakci se postarala Michaela Šmejkalová a grafickou úpravu zhotovil Jan d’Nan.¹⁹⁶

To, co je pro tuto bakalářskou práci o něco zásadnější je edice obsahující tři rozsáhlé Novákovy svazky, které přináší autorovo literární dílo v jeho „relativní úplnosti.“¹⁹⁷ Zajímavostí je, že vydání těchto Novákových svazků čítající celkem přes 2000 stran, kterým se zde budu do větší šíře věnovat, předcházelo to, že dílo bylo původně vybráno do edice *Česká knižnice*,¹⁹⁸ vydávanou nakladatelstvím HOST. Šárka Šavrdová pro rozhovor ČRo Vltava k tomuto dodala: „akorát že tam od toho záměru ustoupili (*Česká knižnice rozhodně nevychází v takhle obrovském rozsahu, takže by i tak ta knížka musela být nějakým výborem*) a my jsme se rozhodli zúročit tuhle píli editora Petra Kuběnského, který mnoho let sbíral dílo L. Nováka a zabýval se jím i po teoretické stránce. Rozhodli jsme se udělat tzv. Torstovskou knížku, to znamená vydat úplné dílo, obsahující veškeré dostupné texty Ladislava Nováka (...) jeho synovec, pan Resl se pečlivě stará o tu pozůstalost, rukopisy jsou celkem zpracované pěkně, takže bylo z čeho ty knihy udělat (...)“¹⁹⁹ O grafickou podobu všech tří svazků se postaral opět Jan Šavřda.

První dva svazky (832 + 864 stran)²⁰⁰ Ladislava Nováka přineslo nakladatelství dybbuk na český knižní trh k roku 2017. Jedná se o *Dílo I. -1963* s podtitulem *Fonická poezie a další zvukové nahrávky*,²⁰¹ pokrývající léta 1941 až 1963 a svazek druhý s nesoucím názvem *Dílo II. -1999* a podtitulem *Muzeum skutečných i neuskutečnitelných objektů*, do něhož se řadí texty

---

¹⁹⁵ ŠRUT, Pavel. Z Třebíče. *Právo* [online]. 25. 11. 2007 [cit. 10. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/maly-slovník-naucny/>

¹⁹⁶ Pseudonym Jana Šavřdy pro grafické úpravy.

¹⁹⁷ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 13. 6. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

¹⁹⁸ Česká knižnice usiluje o zpřístupňování odborně připravených, textově spolehlivých a komentovaných vydání. Na přípravě každého titulu se podílí vědecký redaktor, který spolupracuje s editorem na výsledném textu. Nedílnou součástí všech svazků je komentář, který seznamuje čtenáře z řad odborné i laické veřejnosti nejen s genezí a historií textu, ale též s dobovým i pozdějším ohlasem díla a jeho zapojením do celku autorovy tvorby. Vydává se od roku 1997 a je to nejvýznamnější ediční projekt české literární historie. [online] Zdroj: <https://www.kniznice.cz/o-ceske-kniznici>

¹⁹⁹ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 13. 6. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

²⁰⁰ Kuběnský: Pro velký rozsah jsme s vydavatelem museli Dílo rozdělit do dvou obsáhlých svazků. [online]. 12.05.2017 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: http://www.akurnik.cz/rozhovory/petr-kubensky-rozhovor-s-editorem-souborneho-vydani-dila-ladislava-novaka_235/

²⁰¹ nakladatelství dybbuk nabízí i zvukovou přílohu pojmenovanou jako Historické nahrávky L. N. z autorovy pozůstalosti ve formátu MP3, která je volně ke stažení v ZIP formátu zde: <https://www.dybbuk.cz/knihy/dilo-i/>

let 1963–1999. Editorem byl již zmíněný Petr Kuběnský, kterému redakčně asistoval Michal Jareš.²⁰²

Dříve, než představím jednotlivá díla, ráda bych ještě zůstala u editora Petra Kuběnského.²⁰³ Ten se Novákovi věnoval již v čase svých vysokoškolských studií na Masarykově univerzitě, kdy o Novákovi napsal diplomovou práci s názvem *Literární dílo Ladislava Nováka*, kterou roku 2014 obhájil. Ediční řešení obou vzniklých svazků se tak do jisté míry opírá o editorovu interpretaci ve zmíněné akademické práci.²⁰⁴ Co se týče otázky, jak dlouho tato práce trvala vytvořit, Kuběnský odpověděl: „*Byla to doslova detektivní práce, protože Novákův archiv uchovávaný v rodině byl torzovitý a neuspořádaný a bylo nutné ho doplňovat z jiných zdrojů, zpravidla z pozůstalostí přátel, kterým básník své strojopisy zasílal. Čímž se protáhlo nejen psaní diplomky, ale i příprava k vydání, která nakonec zabrala něco přes šest let.*“²⁰⁵

Celkově jsou oba svazky rozděleny do více jak padesáti částí jejichž řazení dodržuje přibližně chronologickou posloupnost, kdy celá edice začíná u ukázek Novákových prvotín,²⁰⁶ které přinášejí autorovu tvorbu od první poloviny čtyřicátých let a končí v letech devadesátých. Kuběnský se o tematickém rozčlenění a uspořádání vyjádřil takto: „*(...) zároveň bere v úvahu i tematické souvislosti. Je nutno brát v úvahu, že některé soubory vznikaly i v průběhu celé dekády, takže vymezit jim místo na časové ose mezi jinými sbírkami je složitější. Jiné celky jsou zase datovány jen přibližně na podkladě sekundárních materiálů (např. zmínek v dopisech). A především – Novák neměl po většinu svého života šanci publikovat a průběžně tak svou práci ucelovat, takže své dílo stále rekonponoval a jeho části organizoval do stále nových strojopisných souborů. Úvaha nad tím, které celky zvolit jako výchozí podklad, to byl velký editorský oříšek. Ostatně většina knih, které se Novákovi podařilo za života vydat, představuje pouze výběry sestavené podle tematického nebo častěji metodického klíče.*“²⁰⁷

---

²⁰² FLAIŠMAN, Jiří. *Pocta Ladislavu Novákovi* [online]. 8. 3. 2018 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: <http://i-kanon.cz/2018/03/08/pocta-ladislavu-novakovi/>

²⁰³ (*1986) Literární vědec, knižní redaktor, editor a doktorand na Ústavu české literatury a knihovnictví FF MU.

²⁰⁴ FLAIŠMAN, Jiří. *Pocta Ladislavu Novákovi* [online]. 8. 3. 2018 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: <http://i-kanon.cz/2018/03/08/pocta-ladislavu-novakovi/>

²⁰⁵ DVOŘÁK, Martin. Petr Kuběnský - rozhovor s editorem souborného vydání díla Ladislava Nováka [online]. 12. 05. 2017 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: http://www.akurnik.cz/rozhovory/petr-kubensky-rozhovor-s-editorem-souborneho-vydani-dila-ladislava-novaka_235/

²⁰⁶ Kapitola Juvenilie (1941-1947).

²⁰⁷ DVOŘÁK, Martin. Petr Kuběnský - rozhovor s editorem souborného vydání díla Ladislava Nováka [online]. 12.05.2017 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: http://www.akurnik.cz/rozhovory/petr-kubensky-rozhovor-s-editorem-souborneho-vydani-dila-ladislava-novaka_235/

Pro nezávislý kritický čtrnáctideník A2 napsal Miroslav Olšovský, že Kuběnského dílo „postihuje autorovu básnickou tvorbu v celé její šíři.“²⁰⁸ O kompletnosti svazků se samotný Kuběnský vyjádřil tak, že „ve spisech se ocitnou všechny básnické celky – řekněme sbírky, pokud za ně budeme považovat i rukopisné tematické soubory – kterým Novák vtisknul z pozice autora podobu a které se podařilo najít. A nádavkem i některé jednotlivé texty mimo tyto sbírky.“²⁰⁹ Jiří Flaišman napsal: „U Nováka najdeme interdisciplinární přesahy (zvuk, obraz, akce), pohyb v rozdílných proudech české poezie od té spirituálně založené až po například experimentální větev období šedesátých let, jedinečnou provázanost jeho textů a zarputilou vůli vyčerpát bezzbytku možnosti zvolené metody apod.“²¹⁰ Dodám, že v rozhovoru s editory svazků Petrem Kuběnským a Michalem Jarešem zaznělo, že mnohdy bylo obtížné rozeznat hranici, zda se jedná o L. Nováka, jako o básníka, nebo o výtvarníka,²¹¹ mimo jiné tak v edici nalezneme i Novákovy výtvarné reprodukcce.

Pro finální shrnutí obou těchto svazků jsem se rozhodla použít kritickou recepci od literárního historika a editora Jiřího Flaišmana: *Pocta Ladislavu Novákovi*: „Dvousvazková Kuběnského edice pretenduje na to, stát se během času příkladem edičního zpracování celku autorova díla, které zásadním způsobem ovlivní obraz autorské osobnosti v celém kulturním horizontu, a to nejen proto, že se za edicí samou skrývá velké heuristické nasazení editorovo (a současně i jeho zjevné velké nadšenectví pro věc samu), ale zejména proto, že vydání je vlastně prvním komplexním výkladem díla Ladislava Nováka. Zkrátka to vypadá tak, že příští generace, budou-li zacházet s Novákem, budou zacházet s Novákem Kuběnského.“²¹²

Do zakončení této edice mi zbývá představit svazek třetí. Jedná se o *Dílo III.* s podnázvem *Překlady*. Dybbuk poslední díl, završující Novákovu dílo, vydal v roce 2018. O editorskou stránku se zde postaral Michal Jareš,²¹³ o kterém jsem se zmiňovala o pár řádků výše. Jak praví samotná anotace, jde o „překlady, parafráze a volná přetlumočení, které vznikaly od poloviny padesátých let. Svazek poprvé shrnuje do jednoho celku překlady básní

²⁰⁸ OLŠOVSKÝ, Miroslav. MÁM PRÁVO SKUČET: SISYFOVSKÉ DÍLO LADISLAVA NOVÁKA. A2 [online]. 4. 7. 2018 [cit. 20. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2018/14/mam-pravo-skucet>

²⁰⁹ DVORÁK, Martin. Petr Kuběnský - rozhovor s editorem souborného vydání díla Ladislava Nováka [online]. 12. 05. 2017 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: http://www.akurnik.cz/rozhovory/petr-kubensky-rozhovor-s-editorem-souborneho-vydani-dila-ladislava-novaka_235/

²¹⁰ FLAIŠMAN, Jiří. *Pocta Ladislavu Novákovi* [online]. 8. 3. 2018 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: <http://i-kanon.cz/2018/03/08/pocta-ladislavu-novakovi/>

²¹¹ MAREŠOVÁ, Milena M. Rozhovor s Petrem Kuběnským a Michalem Jarešem, editory Díla Ladislava Nováka. Reflexe: Literatura! *ČRo Vltava* [online]. 20. 12. 2018 [cit. 23. 6. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/rozhovor-s-petrem-kubenskym-a-michalem-jaresem-editory-dila-ladislava-novaka-7708716?player=on#player>

²¹² FLAIŠMAN, Jiří. *Pocta Ladislavu Novákovi* [online]. 8. 3. 2018 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: <http://i-kanon.cz/2018/03/08/pocta-ladislavu-novakovi/>

²¹³ (*1973) Literární historik, kritik, editor, publicista a básník.

tzv. primitivních národů²¹⁴, které Novák publikoval knižně (*Písň Vrbového proutku a Zrození duhy*) nebo časopisecky.²¹⁵ Nakladatelství též dodává, že v řadě případů texty doplnili podle zachovalých rukopisů a vrátili se k původní Novákově koncepci sbírek a zároveň z daných rukopisů doplnili i některé, dosud nevytištěné texty. „*Další část svazku tvoří překlady z francouzštiny (A. Césaire, E. Jaeger, P. Éluar), němčiny (R. Hausmann) a výjimečně z maďarštiny (S. Weöres) či španělštiny (C. Casey).*“²¹⁶ Ačkoliv daný svazek poprvé shrnuje do jednoho celku překlady básní, bohužel se kvůli svému rozsahu (384 stran) do tohoto svazku nevešla Novákova nejrozsáhlejší překladatelská práce. Jedná se o výbor z próz německého romantika Achima von Arnim *Mužiček z madragory*, jenž vyšel roku 1973 v nakladatelství Odeon s doslovem Hanuše Karlacha.²¹⁷ A ačkoliv se překlad do, v pořadí třetího, svazku nedostal, nakladatelství dybbuk ho vydalo zvlášť v elektronické podobě, která je volně ke stažení v ZIP formátu²¹⁸ u daného svazku na internetových stránkách dybbuk.cz.

Miroslav Olšovský v závěru svého článku o překladatelském svazku napsal: „*Teprve v kontextu Novákových překladů se naplňuje význam jeho autorské tvorby: Lidé mají uši, ale nemají sluch, a dvůr má svou vlastní čtverhrannou melodii. Čtverhranná melodie dvora z Hausmannovy básně Tři jedličky v Novákově překladu připomíná jeho vlastní fónickou a grafickou poezii – upomíná na to, že se Novák nejen svými překlady, ale i svou původní tvorbou pokoušel naslouchat tomu a dívat se na to, od čeho běžný člověk odvrací svůj sluch i zrak, protože dívat se a naslouchat dvoru nepokládá za podstatné.*“²¹⁹

5.3.2 Ladislav Nebeský (28. 1. 1937 – 13. 2. 2021)

„*S Ladislavem Nebeským odešel poslední žijící autor významné generace českých básnických a výtvarných experimentátorů šedesátých let*“²²⁰ těmito slovy začíná nekrolog knižního editora a redaktora Jana Šulce. Nebeský byl matematikem, lingvistou a básníkem, o němž se Jan Šavrdra pro literární pořad České televize s názvem U Zavěšené knihy, vyjádřil slovy: „*autor, který se snaží psát literaturu, která není vidět, která je za stránkami.*“²²¹

²¹⁴ Jedná se kupříkladu o babylonskou, eskymáckou, indiánskou a africkou orální poezii.

²¹⁵ Anotace knihy Dílo III. [online]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/dilo-iii/>

²¹⁶ Tamtéž.

²¹⁷ OLŠOVSKÝ, Miroslav. STÁT SE VELRYBOU: *Totální ztotožnění Ladislava Nováka*. A2 [online]. 2. 1. 2020 [cit. 22. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2020/1/stat-se-velrybou>

²¹⁸ Formát EPUB a MOBI.

²¹⁹ OLŠOVSKÝ, Miroslav. STÁT SE VELRYBOU: *Totální ztotožnění Ladislava Nováka*. A2 [online]. 2. 1. 2020 [cit. 22. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2020/1/stat-se-velrybou>

²²⁰ ŠULC, Jan. *Zemřel Ladislav Nebeský* [online]. *revue Ravt* 4/2021 [cit. 20.6. 2021]. Dostupné z: <https://itvar.cz/zemrel-ladislav-nebesky>

²²¹ Česká televize. U zavěšené knihy: *Nakladatelství Dybbuk* [online]. 4. 11. 2015 [cit. 23. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10619821880-u-zavesene-knihy/215411000170033/obsah/433221-nakladatelstvi-dybbuk>

Dalo by se říct, že Nebeského na experimentální poezii zajímal onen průzkum hranic jazyka, respektive znakovosti: „*Překračování jazyka, které se může dít jednak vymyšlením jazyků (respektive jejich fragmentů), jednak umělým kódová-ním přirozeného jazyka (češtiny) v obou případech nám tyto myšlenkové a umělecké experimenty umožní vidět něco, co bychom v běžném, přirozeném jazyce vidět nemohli.*“²²²

První publikaci tohoto autora vydalo nakladatelství dybbuk v roce 2006, jednalo se o *Bílá místa*. Jak promlouvá samotná anotace knihy, soubor se skládá z „*pseudotextů*“, jejichž tématem je nepřítomnost či spíše neviditelná přítomnost abecedních znaků, které jsou kódovány znaky jinými a tvoří metaforické sdělení, které přes „*matematizující*“ způsob svého vzniku nerezignuje na klasicky obrazné básnické poselství.²²³ V první části knihy je návod, jak k bílým místům přistupovat, jak je vyluštit a v části druhé už pak objevování bílých míst zůstává zcela na samotném čtenáři.

Knihy druhá, jež v nakladatelství manželů Šavrdových vyšla, byla *Za hranice stránek* (2008). Nejen pro obě zmiňovaná díla platí, že „*Nebeského tvorba vyžaduje aktivního čtenáře. Přestože se mu autor snaží cestu usnadnit, existuje nebezpečí odbočení. Pak přichází míjení. Dojdeme-li však na konec vyznačené cesty, nemusíme se bát, že by tu autor zaclánel, taktně zmizí a my můžeme pokračovat dál.*“²²⁴

V literární tvorbě L. Nebeského se od roku 1965 začali objevovat tzv. binární básně (druh vizuální poezie), které se staly přibližně na dobu deseti let páteří jeho básnické tvorby.²²⁵ K těmto básním se Nebeský dostal počátkem 60. let skrze programování (v binárním kódu), kterému se v těchto letech živil: „*Odtud byl už jen krok k nápadu využít tento kód pro vyjádření s estetickým účinkem. Chtěl bych zdůraznit, že binární poezie, stejně jako jakákoli jiná poezie, přináší především estetickou informaci, i když je pro některé čtenáře náročné se k ní dostat.*“²²⁶

Zmiňovaným básním se posléze věnují později vydané knihy. Například vznik binárních básní, též básní první generace nebo také označovaným lineárním binárním básním,²²⁷ se Nebeský věnuje hlavně ve druhé kapitole knihy *Vrstvy*, vydané roku 2010. Tímto rokem Nebeský začal vytvářet i binární básně generace druhé (neboli plošné binární básně).²²⁸ Poezie

---

²²² Česká literatura: časopis pro literární vědu. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2021, 69(1), s 130.

²²³ Anotace knihy *Bílá místa*. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/bila-mista/>

²²⁴ Recenze In dybbuk. [online]. 25. 10. 2006 [cit. 5. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/bila-mista/>

²²⁵ Zdroj: <https://cs.isabart.org/person/6845>

²²⁶ ARENBERGEROVÁ, Helena. *Spojení (s) Matfyzem: Ladislav Nebeský* [online]. 14. 9. 2018 [cit. 5. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.matfyz.cz/clanky/spojeni-s-matfyzem-ladislav-nebesky>

²²⁷ Zdroj: <http://www.nebesky.com/ladislav/poezie/o-binarni-poezii-druhe-generace/>

²²⁸ Tamtéž.

tohoto typu se posléze objevuje v jeho posledních dvou knihách *Obrazce slov* (2011) a *Obrazy ke čtení*, vydané o rok déle.

5.4 Antologie české poezie

Aneb „*ilustrovaný slovník i příručka pro středoškolské učitele*.“²²⁹ Přesně takto se o této dvousvazkové antologii, představující českou básnickou scénu od šedesátých let po současnost, vyjádřila Šárka Šavrdová v rozhovoru ČRo Vltava, která se celému tomuto projektu věnovala po tzv. produkční stránce, kdy koordinovala editory a autory, jenž byly do antologie zařazeni.

„*Jedná se o největší antologii české poezie, která kdy v české literatuře vyšla*.“²³⁰ dodává Šavrdová. Antologie totiž čítá přes tisíc stran, na nichž je představeno na 300 autorů na které se podílel kolektiv editorů přibližně čtyři roky.²³¹ Zajímavostí této antologie tkví v tom, že díly byly vydány v opačném pořadí, přičemž díl první vyšel o dva roky později než ten druhý. Důvodem tohoto záměru byla aktuálnost: „*Prvně vyšel 2.svazek, aby to bylo aktuální a až později svazek první, do toho je tam přesah plus dva roky*“²³² řekla pro rozhovor Radia Wave, Šárka Šavrdová. V obou dílech nalezneme medailon každého autora, bibliografii, fotografii a ukázkou z tvorby. Publicista Ondřej Bezr o antologii napsal: „*Vydaná druhá část obsahuje díla básníků, kteří se narodili po roce 1940 a těžiště jejich tvorby je v letech 1986–2006. Mezním datem narození autorů prvního dílu bude sice rok 1939, budou však do něj zahrnuti i ti autoři, kteří se narodili v následujících letech, ovšem jádro jejich díla vzniklo do roku 1986*.“²³³ V dříve vydaném dílu se tak nachází tvorba zejména mladší a střední básnické generace, díl první přináší spíš generaci starší.

Další zajímavostí je, že oba svazky nesou stejnou neobvyklost, kterou je dané rozčlenění autorů do jakýchsi kapitol označených piktogramy, kdy se zde nenachází chronologické, například abecední uspořádání zařazených osobností. K tomuto seskupení se vyjádřili samotní editoři v ediční poznámce druhého dílu, kde uvádějí, že kniha (chápejme celá antologie) je „*rytmována oddíly, v nichž jsou básníci řazeni podle svého věku (...) někde byla vodítkem*

---

²²⁹ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 20. 6. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

²³⁰ DEMELOVÁ, Karolína. Liberatura s nakladatelstvím dybbuk, In: *Radio Wave* [online]. 15. 12. 2010 [cit. 21. 6. 2021]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvím-dybbuk-5244150>

²³¹ Tamtéž.

²³² Tamtéž.

²³³ BEZR, Ondřej. Básnická antologie zohledňuje i internet. *iDNES* [online]. 22. 10. 2007 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/basnicka-antologie-zohlednuje-i-internet.A071022_165813_literatura_ob

příbuznost širšího hodnotového, myšlenkového a estetického zaměření, jinde podobnosti tematické či tvárné.“²³⁴

Ačkoliv díl I. vyšel, jak jsem zmínila, jako druhý v pořadí, rozhodla jsem se ho v této bakalářské práci představit jako první.

5.4.1 Antologie české poezie I. díl (1966–2006)

Tento svazek byl vydán roku 2009, jehož editory byli Jan Šulc,²³⁵ Jakub Šofar,²³⁶ Simona Martínková-Racková²³⁷ a již zmíněná Šárka Šavrdová. Krom toho se na výběru básní vedle editorů podílel i Vladimír Justl a Martin Machovec.²³⁸ Anotace k této básnické čítance²³⁹ se představuje jako antologie, která je určena „*nejen pro školy, pro učitele či studenty české literatury, ale je určena každému, kdo se zajímá o současnou českou poezii. Může pomoci čtenáři objevit neznámé autory a souvislosti jejich poetik, a otevřít tak nejširšímu okruhu zájemců svět novodobého českého básnictví.*“²⁴⁰

První svazek čítá 576 stran na nichž je představena mozaika české poezie čtyřicetiletí. Díl je vymezen časovým rozpětím let 1966 až 2006 a jak upozorňují sami editoři, antologie nereprezentuje danou českou poezii v jejím úplném celku. Jedná se o přehledovou záležitost,²⁴¹ prohlásila Šavrdová. Pro ty, kteří mají zájem o tvorbu těch, kteří v antologii zastoupeni nejsou, odkazuje závěr svazku druhého, kde čtenář nalezne výběrový seznam literatury z jiných již vydaných antologií, almanachů a sborníků české poezie z posledních let.²⁴² V ediční poznámce je přítomný díl prezentován jako svazek, jež zahrnuje autory narozené do roku 1939 spolu s autory narozenými o rok déle, „*u nichž hodnotové těžiště jejich díla vzniklo před rokem 1986.*“²⁴³ Ed. poznámka pokračuje: „*v několika ojedinělých případech jsme sem zařadili také autory, kteří by mohli být zařazeni i do dílu druhého.*“²⁴⁴

Celý díl je tvořen 28 oddíly, v nichž se po různém počtu objevuje celkem 180 básníků spolu s ukázkami z jejich tvorby. Do antologie byly vybírány, jak verše z vydávaných

---

²³⁴ ŠULC, Jan a kol. ed. *Antologie české poezie II. díl (1986–2006)*. Praha: Dybbuk, 2007, s. 556.

²³⁵ (*1965) vystudovaný anglista a portugalista, redaktor a editor. Od 90. let je spoluvůrcem edičního plánu nakladatelství Torst.

²³⁶(*1958) publicista a nakladatelský redaktor, editor, autor předmluv a doslovů.

²³⁷ (*1976) básnířka, redaktorka, editorka a recenzentka.

²³⁸ ŠULC, Jan a kol. ed. *Antologie české poezie I. díl (1966–2006)*. Praha: Dybbuk, 2009, s. 567.

²³⁹ Autorka.

²⁴⁰ Anotace Antologie české poezie I. díl (1966–2006). [online]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/antologie-ceske-poezie-i-dil-1966-2006/>

²⁴¹ ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: *Vizitka, Vltava rozhlas* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 20. 6. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

²⁴² ŠULC, Jan a kol. ed. *Antologie české poezie II. díl (1986–2006)*. Praha: Dybbuk, 2007, s. 556.

²⁴³ ŠULC, Jan a kol. ed. *Antologie české poezie I. díl (1966–2006)*. Praha: Dybbuk, 2009, s. 566.

²⁴⁴ Tamtéž.

básnických sbírek, tak i verše z dosud nepublikovaných rukopisů, kdy rozhodující slovo při daném výběru básní měli i sami žijící autoři.²⁴⁵ Prostor ukázek se u každého autora liší, počet stran věnovaných jednotlivým autorům se drží buď na jedné či na třech stranách. (Ze sto osmdesáti autorů má 106 z nich ukázkou na jedné straně, potažmo se jedná o méně známé autory, výjimku tvoří snad jen Václav Havel). Důvodem tak byla snaha představit co možná nejvíce českých básníků daného období.

Co se týká otázky, proč zrovna počáteční datace roku 1966, odpověď na ni nalezneme v předmluvě Leszka Engelkinga:²⁴⁶ „v Československu prožívá kultura dobu rozkvětu právě kolem roku 1966, což je spojeno s politickou liberalizací, s oslabením a pozdějším zrušením cenzury, s otevřením dveří k rozmanitým světonázorům i tvůrčím metodám, přičemž je třeba říci, že tyto dveře se skutečně doširoka otevírají teprve během několika měsíců v letech 1968 a 1969.“²⁴⁷ Jakub Řehák se pro kritický čtrnáctideník A2 rozhodl reagovat slovy, že editorům tento problematický počáteční bod nakonec svazuje ruce a nutí je přiřazovat k sobě autory, kteří sice časově odpovídají, ale jinak jejich společenství nedává valný smysl.²⁴⁸ Řehák pokračuje: „Tak se stane, že hned v prvním oddíle najdeme vedle sebe Seiferta, Závadu i Holana, což je ještě v pořádku, ale potom je k nim nepochopitelně přiřazen Bohuslav Reynek a Jan Kameník. Zatímco první tři jmenovaní básníci k sobě patří díky příslušnosti k meziválečné avantgardě, Reynek i Kameník jsou k nim pouze přilepeni. Ano, jsou to samozřejmě také klasici, kteří pravděpodobně mají první oddíl knihy obývat, ale klasici zcela jiného řádu než zmínění meziváleční autoři. K nim by spíše náležel Halas, Nezval i Biebl, leč ti už byli v roce 1966 mrtvi, tudíž je nebylo možné zařadit (...) Takto můžeme pokračovat dál.“²⁴⁹

Nejen Jakub Řehák, ale také Jan Nejedlý z Hospodářských novin se o dybbukovské antologii, respektive o jejím prvním dílu nevyjádřil zrovna šťastně: „Rozčlenění básníků do skupin. Krom „sýsovců“ tu najdeme surrealisty, spiritualisty, underground, experimentátory či autory exilové. U některých seskupení lze vystopovat sounáležitost, pravda, jen s velkou dávkou fantazie.“ Nejedlý posléze pokračuje textem mířícím na ukázky z tvorby vybraných autorů: „Jak to, že má někdo k dispozici tři a jiný jen jednu stranu na prezentaci? Toť samozřejmě

---

²⁴⁵ Tamtéž, s. 567.

²⁴⁶ (*1955) polonista, překladatel, básník, publicista a redaktor.

²⁴⁷ ŠULC, Jan a kol. ed. *Antologie české poezie I. díl (1966–2006)*. Praha: Dybbuk, 2009, s. 7.

²⁴⁸ ŘEHÁK, Jakub. ČESKO JEDNA BÁSEŇ: Ale je to k něčemu dobré? A2 [online]. 31. 3. 2010 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2010/7/cesko-jedna-basen>

²⁴⁹ Tamtéž.

*problém subjektivity vkusu, s čímž se v podstatě nedá nic dělat. Horší je, že ani na třech stranách autora kloudně nepředstavíte.*²⁵⁰

Pro celkové zhodnocení tohoto dílu jsem opět vybrala zmiňované recenzenty. Prvně Řehák: „*To, že se ve vodách básnictví smočil kdekerý autor, je sice hezká věc, ale výsledný obraz české poezie je tímto faktem spíše zatemňován. Mnohem více by pomohla odůvodněná selekce a pevnější hierarchie než množstevní všehochuť, kterou kniha nabízí. Tudiž vskutku reprezentativní a „velkou“ antologii, která by poválečnou epochu obsáhla ve smysluplnějším úhrnu, než jak to učinil tento svazek, dosud nemáme.*“²⁵¹ Oproti tomu, Nejedlý se k prvnímu dílu staví takto: „*Antologie české poezie je pokusem o ekumenickou rekapitulaci, impulzem k diskusi, dokumentem jedné kapitoly. (...) Obsahuje nesmírně cenné fotoportréty plachých básníků i medailony s řadou zajímavých informací. (...) Ano, česká poezie je džungle, v dobrém slova smyslu. Editoři v čele s Janem Šulcem a Jakubem Šofarem postavili uprostřed spleťtých lián svou antologii malý rozcestník.*“²⁵²

5.4.2 Antologie české poezie II. díl (1986–2006)

Druhý svazek vyšel v roce 2007, který vybrali a uspořádali Jan Šulc, Simona Martínková-Racková, Jitka Srbová²⁵³ a Michaela Šmejkalová, o předmluvu se postaral Ludvík Kundera.²⁵⁴ Portrétní fotografie jsou až na několik málo výjimek, od Lenky Raubové a Davida Rauba. Oproti dílu prvnímu tento díl představuje na 568 stranách tvorbu autorů narozených od roku 1940 a u kterých „*jádro jejich publikovaného díla vzniklo před rokem '86.*“²⁵⁵

Celkem se zde nachází 144 autorů s ukázkami držících se schématu 5-3-1, kteří jsou rozděleni do 17 oddílů. Klíč, podle kterého jsou tito autoři zařazeni do jednotlivých oddílů je stručně popsán v ediční poznámce na straně 556. Jak však napsal Ondřej Bezr pro iDNES.cz, „*není příliš podstatné, do jakého chlívěčku je ten, který básník zařazen, to je spíše téma pro kavárenské diskuse.*“²⁵⁶

²⁵⁰ NEJEDLÝ, Jan. "Rozcestník" v džungli české poezie ukazuje na básníky všech konfesí. *Hospodářské noviny* [online]. 21. 3. 2010 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-41555480-rozcestnik-v-dzungli-ceske-poezie-ukazuje-na-basniky-vsech-konfesi>

²⁵¹ ŘEHÁK, Jakub. ČESKO JEDNA BÁSEŇ: Ale je to k něčemu dobré? *A2* [online]. 31. 3. 2010 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2010/7/cesko-jedna-basen>

²⁵² NEJEDLÝ, Jan. "Rozcestník" v džungli české poezie ukazuje na básníky všech konfesí. *Hospodářské noviny* [online]. 21. 3. 2010 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-41555480-rozcestnik-v-dzungli-ceske-poezie-ukazuje-na-basniky-vsech-konfesi>

²⁵³ (*1976) básnířka, redaktorka, literární publicistka a editorka webového magazínu Ravt.

²⁵⁴ (*1920) básník, autor divadelních her, překladatel, výtvarník a redaktor.

²⁵⁵ ŠULC, Jan a kol. ed. *Antologie české poezie II. díl (1986–2006)*. Praha: Dybbuk, 2007, s. 556.

²⁵⁶ BEZR, Ondřej. Básnická antologie zohledňuje i internet. *iDNES* [online]. 22. 10. 2007 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/basnicka-antologie-zohlednuje-i-internet.A071022_165813_literatura_ob

To, čím se díl dále liší od dílu později vydaného je především ten, že je zde závěrečná kapitola věnována patnácti básníkům publikujících na největších a nejnavštěvovanějších internetových serverech²⁵⁷ (například pismak.cz, litera.cz, blogspot.cz, totem.cz a další) Tito autoři byli vybráni, jak píše editorka Jitka Srbová, na základě několikaletého intenzivního průzkumu, jehož hlavním důvodem bylo nabídnout čtenáři jakousi ochutnávku různých poetik a představit zajímavé, osobité a vyzrálé autory všech věkových kategorií. Srbová dodává, že též chtěli díky vybrané patnáctce „net“ básníků prokázat, že poezie na internetu není o nic méně poezií než té na papíře.²⁵⁸

Oproti autorům knižním, jenž mají v antologii medailon, bibliografii, ukázkou z díla a fotografii, jsou autoři „internetoví“ představeni tím, že je zde autorův „nickname“ (jedna výjimka u Ondřeje Lipára) rok narození, server, na kterém publikují a ukázka z tvorby, (zmiňované servery jsou stručně popsány na straně 554-555). A místo fotografie daného autora, je příslušná polovina strany vyplněna obdélníkem z nul a jedniček.

Marie Iljašenkso pro A2 se o internetové sekci vyjádřila takto: *„Protože však je tento oddíl z knihy graficky vyčleněn, a protože v něm byl autorům ponechán jen malý prostor, vzbuzuje dojem, že byl do knihy zařazen na „zkoušku“ (...) Ačkoli ani o „papírových“ básnících z ostatních šestnácti oddílů se toho nedozvíme mnoho, zde se nedozvíme nic až na rok narození. Do knihy tak jsou přeneseny znaky internetové komunikace: anonymita a neformálnost, důraz na příslušnost ke komunitě. Avšak to, co na internetu působí přirozeně, vzbuzuje v tradičním médiu, jakým je kniha, rozpačitost.“*²⁵⁹

O antologii jako o celku se Iljašenko vyjádřila následovně: *„Editorům se podařilo zprostředkovat více méně nezkraslený pohled na nejnovější českou poezii, aniž by naddimenzovali nebo naopak potlačili význam těch či oněch proudů soudobého básnictví. V Antologii získáme nejen přehled o tom, co se na naší domácí poetické scéně děje, ale možná také pro sebe objevíme ty méně známé či skryté polohy současné poezie. Spíše, než studijní pomůckou bude tato antologie prahem, za kterým leží rozmanitý svět soudobé básnické tvorby a který je možno znovu a znovu překračovat. A za nějakých sto let také zajímavým dokumentem o tom, koho naše doba chtěla stavět na básnický piedestal.“*²⁶⁰

Když jsem paní Šavrdové položila otázku, jak na existenci dané Antologie nahlíží v nakladatelství dnes, bylo mi odpovězeno následovně: *„Antologie pořád zůstává nejrozsáhlejším*

---

²⁵⁷ ŠULC, Jan a kol. ed. *Antologie české poezie II. díl (1986–2006)*. Praha: Dybbuk, 2007, s. 558.

²⁵⁸ Tamtéž, s. 559.

²⁵⁹ ILJAŠENKO, Marie. POHYBLIVÉ PÍSKY: Otázky nad Antologií české poezie II. A2 [online]. 5. 3. 2008 [cit. 4. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/10/pohyblive-pisky>

²⁶⁰ Tamtéž.

*knižním přehledem české poezie. Jako kniha samozřejmě nejde aktualizovat, tudíž zůstává "uzavřena" rokem vzniku. Je dobře, že vyšla a doufám, že někomu rozšířila pohled na básnické dění v Čechách v reflektovaném období.*²⁶¹

---

²⁶¹ E-mailová korespondence se Šárkou Šavrdovou ze dne 6. 3. 2021, uloženo v archivu autorky.

ZÁVĚR

První kapitola bakalářské práce přinesla cestu od obecné nakladatelské činnosti, kde jsem uvedla, jak je nakladatelství jako takové představováno, jaké jsou jeho typy a jak se nakladatelské podnikání v průběhu let měnilo. Aneb, co ve stručnosti k založení nakladatelství dybbuk předcházelo. Jak jsem uvedla v kapitole následující, Jan Šavřda začínal coby reprodukční grafik pro nově vzniklá porevoluční nakladatelství, jako kupříkladu Volvox globator, Rybka Publishers, DharmaGaia a Havran. Všechny tyto nakladatelství mají k sobě velmi blízko, nejen v rámci lokality (všechny sídlí v Praze), ale též co do podobnosti svého zaměření vydávaných titulů. DharmaGaia se prezentuje jako nakladatelství, jehož knížky jsou určeny pro přemýšlivé lidi, nakladatelství Rybka Publishers vydává zase knihy pro zvědavé čtenáře a poté je tu samotný dybbuk, vydávající tituly určené převážně pro čtenáře náročnější, které vzrušuje četba a myšlení. Domnívám se, že právě ona nakladatelství, pro která Jan Šavřda začínal pracovat, určila jeho cestu pro vlastní nakladatelskou činnost, kterou roku 2001 založil.

O vzniku a celkově o začátcích nakladatelství dybbuk vypráví kapitola druhá. Zaměřuji se na jeho organizační strukturu, propagaci, prodejnost a na některá literární ocenění, která s nakladatelstvím dybbuk souvisí (nominace a ocenění).

Následující kapitola se poté věnuje celkové literární produkci. U každého literárního okruhu jsem uvedla alespoň jednu publikaci či autora, který podle mého názoru daný okruh reprezentuje. Žánr světové literatury je navíc doplněn i o podkapitulu, zaměřenou na výběr šesti nejvýznamnějších překladatelů, o kterých se zmiňovala Šárka Šavřdová v některých rozhovorech, z kterých jsem při vypracování této práce čerpala.

Kapitola čtvrtá poté přináší vhled do edičního profilu nakladatelství dybbuk. Ze zmapování těchto edic v textu vidíme, jak široký záběr v ediční činnosti v nakladatelství dybbuk mají. „*Vždy jde o kvalitní literaturu, která se ale může leckomu zdát náročná, zajímavá, odlišná, progresivní, introspektivní nebo prostě divná.*“²⁶² Dybbuk nabízí tituly z rozličných světů literatury, jako jsou knihy z erotické beletrie, z přírodních a humanitních věd, z psychonautického a filozofického odvětví, či překladové knihy z menšinových zemí.

Pátá kapitola se věnuje básnické produkci, přesněji tedy autorům, kterým nakladatelství dybbuk vydalo obsahově nejrozsáhlejší díla, a to knihy Jana Borny, Zbyňka Havlíčka a poté dva autory experimentální poezie: Ladislava Nováka a Ladislava Nebeského. Kapitola je posléze zakončena dvousvazkovou *Antologií české poezie*, jež nakladatelství dybbuk vydalo v roce 2007, 2009 a která je největší antologií české poezie, která kdy v české literatuře vyšla.

---

²⁶² O nás In dybbuk [online]. [cit. 7. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/o-nas/>

POUŽITÁ LITERATURA

Primární literatura:

Seznam primární literatury je sumarizován na internetových stránkách nakladatelství dybbuk.

Sekundární literatura:

Almanach Labyrint: ročenka revue Labyrint. Praha: *Labyrint*, 1992-2010. ISBN 978-80-87260-15-9.

HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-767-2.

HALADA, Jan. *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-165-3.

HIRŠAL, Josef. *Experimentální poezie*. Praha: Odeon, 1967. ISBN 80-85639-13-0

HIRŠAL, Josef a Bohumila GRÖGEROVÁ. *Vrh kostek: česká experimentální poezie*. Praha: Torst, 1993. ISBN 80-85639-13-0.

JUNG, Carl Gustav. *Duše moderního člověka*. Vyd. 2. Brno: Atlantis, 2001. ISBN 80-7108-213-9.

MACHALA, Lubomír a kol. *Panorama české literatury. 2. po roce 1989*. Praha: Knižní klub, 2015. ISBN 978-80-242-5054-0

MRHAČOVÁ, Eva. *Názvy zvířat v české frazeologii a idiomatice: (tematický frazeologický slovník I)*. Ostrava: Ostravská univerzita, 1999. ISBN 80-7042-537-7.

KÁBRT, Jan a kol. *Latinsko-český slovník*. Druhé vydání. Praha: Leda, 2016. ISBN 978-80-7335-376-6.

KRÁTKÁ, Eva. *Vizuální poezie: pojmy, kategorie a typologie ve světovém kontextu*. Brno: Host, 2016. ISBN 978-80-7491-501-7.

PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Praha: Paseka, 2003. ISBN 80-7185-516-2.

PŘIBÁŇ, Michal. *Česká literární nakladatelství 1949-1989*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2407-7.

ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati: dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2404-6.

Časopisecké zdroje:

Česká literatura: časopis pro literární vědu. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2021, 69(1). ISSN 0009-0468.

PALÁN, Aleš. *Poňoukavý duch z Údolí nářků: na návštěvě v nakladatelství dybbuk*. Host. 2009, roč. 25, č. 8, str. 62-63. ISSN 1211-9938

Internetové zdroje:

<https://www.dybbuk.cz/>

<https://www.pragma.cz/o-nakladatelstvi/>

https://www.volvox.cz/o_nas/o_nas.php

<https://www.nkp.cz/sluzby/sluzby-pro/isbn-ismn-issn>

https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2019.pdf

<https://www.knihex.cz/o-knihexu>

<https://www.svetknihy.cz/>

<https://www.brakfestival.sk/index.php?lang=sk>

<https://www.afed.cz/text/1814/anarchisticky-festival-knihy>

<https://www.hejkal.cz/veletrh/about/historie-a-ohlasy/>

<http://books.google.com/googlebooks/about/>

<http://www.kosmas.cz>

<https://firma.kosmas.cz/>

<https://www.cenajirihoortena.cz/article/detail/19/>

<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1018>

<https://itvar.cz/akce/2017/02/otevrit-po-me-smrti>

ARENBERGEROVÁ, Helena. *Spojení (s) Matfyzem: Ladislav Nebeský* [online]. 14. 9. 2018 [cit. 5. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.matfyz.cz/clanky/spojeni-s-matfyzem-ladislav-nebesky>

BEZR, Ondřej. *Básnická antologie zohledňuje i internet*. *iDNES* [online]. 22. 10. 2007 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/basnicka-antologie-zohlednuje-i-internet.A071022_165813_literatura_ob

BEZR, Ondřej. *Řekněte to slovo - máte na to?* *iDNES* [online]. 21. 6. 2007 [cit. 16. 5. 2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/reknete-to-slovo-mate-na-to.A070620_123047_literatura_ob

Cena Jiřího Ortena 2014 - užší nominace. Dostupné z: <https://www.cenajirihoortena.cz/article/detail/19/>

BLAŽEK, Tomáš. *Umění ze zmuchlaného papíru*. Výročí slavného výtvarníka připomene výstava [online]. 25. června 2019 [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/vystava-galerie-muzeum-ladislav-novak-malir-vytvarnik-basnik-trebic-vysocina-vyroci.A190624_105543_jihlava-zpravy_mv

CAŇKO, Miloslav. *ROBINSON BEZ MOŘE, S ODVAHOU: Veškerá poezie Zbyňka Havlíčka*. A2 [online]. 23. 5. 2018 [cit. 2021-7-6]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2018/11/robinson-bez-more-s-odvahou>

CELBOVÁ, Iva. Nakladatelství. In KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2021-02-04]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002661&local_base=KTD

ČESKÁ TELEVIZE: *Ceny Ministerstva kultury 2020*: Blanka Stárková. ČT [online]. 2. 11. 2020 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: https://www.ceskatelevize.cz/porady/13784946918-ceny-ministerstva-kultury-2020/220542150360001/?fbclid=IwAR0JfYEqIIIdylAwn5IL9xooQq4-KW2RuJe18C6mqM01_pSXD7-TE_ZYtc8k

ČESKÁ TELEVIZE: *Filantrop. Jan Školník* [online] iVysílání ČT2. 4.12.2016, 18:15 [cit. 6. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11116733650-filantrop/215562261000009-jan-skolnik>

ČESKÁ TELEVIZE. *Nominace na knižní ceny 2009*: Carl-Johan Vallgren: Příběh podivuhodné lásky (přeložil Zbyněk Černík). In: iVysílání ČT [online]. 14. 4. 2009 [cit. 24.5.2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10213322131-nominace-na-knizni-ceny-2009/209562256810021>

Česká televize. *U zavěšené knihy: Nakladatelství Dybbuk* [online]. 4. 11. 2015 [cit. 23. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10619821880-u-zavesene-knihy/215411000170033/obsah/433221-nakladatelstvi-dybbuk>

ČIKAROVÁ, Klára. *Alenka v říši přechodníků*. Týden [online]. 16.4. 2018 [cit. 2021-5-17]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/alencina-dobrodruzstvi-v-risi-divu-a-za-zrcadlem/>

DEMELOVÁ, Karolína. *Liberatura s nakladatelstvím dybbuk*, In: Radio Wave [online]. 15.12. 2010 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/liberatura-s-nakladatelstvím-dybbuk-5244150>

DILHOFOVÁ, Adéla. *Orientace v nakladatelské politice* [online]. 2016. 13. 1. 2020 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/01_orientace_v_nakladat_06.pdf

DIVADLO V DLOUHÉ. *Jan Borna* [online]. [cit.1.6.2021]. Dostupné z: <https://www.divadlovdlouhe.cz/soubor/jan-borna/>

DIVADLO V DLOUHÉ. *Jaroslav Milfajt* [online]. [cit.3.6.2021]. Dostupné z: <https://www.divadlovdlouhe.cz/soubor/host/jaroslav-milfajt/>

DOČKALOVÁ, Michaela. *Šárka Šavrdová: „Zajímavých knih jsme vydali za osmnáct let už hodně.“* [online]. 17.2.2020 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

DYBBUK. Ouředník, Patrik: *O princí Čekankovi. iLiteratura* [online]. 7. 11. 2008 [cit. 22. 5. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/23283/ourednik-patrik-o-princi-cekankovi>

DVOŘÁK, Martin. *Petr Kuběnský - rozhovor s editorem souborného vydání díla Ladislava Nováka* [online]. 12.05.2017 [cit. 15. 6. 2021]. Dostupné z: http://www.akurnik.cz/rozhovory/petr-kubensky-rozhovor-s-editorem-souborneho-vydani-dila-ladislava-novaka_235/

FÁROVÁ, Lenka. *PŘEKLÁDÁM, PROTOŽE MĚ TO BAVÍ: S Vladimírem Piskořem o finské literatuře. A2* [online]. 10.10.2012, (21) [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2012/21/prekladam-protoze-me-to-bavi>

FICOVÁ, Sylva. *LIDŠTÍ BOHOVÉ ZE SEVERU. Tvar* [online]. 13. 6. 2019 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/soumrak-bohu-2/>

FLAIŠMAN, Jiří. *Pocťa Ladislavu Novákovi* [online]. 8. března 2018 [cit. 2021-6-15]. Dostupné z: <http://i-kanon.cz/2018/03/08/pocťa-ladislavu-novakovi/>

GABRIEL, Jan. *Havlíček s připomínkami. Analogon* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 7. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/veskera-poezie/>

GOLDFLAM, Arnošt. Borna, jak ho pozoruje pozorovatel, pro úspěšné pozorování nepříliš disponovaný: Doslov ke sbírce básní (v pořadí již třetí) divadelního režiséra Jana Borny s názvem Krajina nad parapetem, který se do knížky nakonec nevešel. *Aktuálně.cz* [online]. 26.4.2008 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://blog.aktualne.cz/blogy/arnost-goldflam.php?itemid=3279>

HONZÁK, Radkin. *Těsnopis emocí* [online]. 10.6.2010 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2010/cislo-6/tesnopis-emoci.html>

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Okoukaná matka měst z myší perspektivy. Hospodářské noviny* [online]. 3. 12. 2010 [cit. 2021-5-22]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/krys-veliky/>

HUDESKÝ, Stanislav. *Jak fungují nakladatelství. Jak napsat dobrou knihu. In. Spisovatelstelisty.cz* [online]. 8.11.2010. 25.2.2018. [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.spisovatelstelisty.cz/jak-napsat-dobrou-knihu/jak-funguji-nakladatelstvi/>

HUMPÁL, Martin. *Helena Kadečková a její citlivá práce se slovy. FF Univerzita Karlova* [online]. 6. 8. 2018 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/2018/08/helena-kadeckova-jeji-citliva-prace-se-slovy/>

HYNČÍKOVÁ, Petra. Ladislav Novák: Nenaučný slovník kuriozit a zbytečných vědomostí. *ČRo Vltava* [online]. 16. 11. 2013 [cit. 21. 7. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/ladislav-novak-nenaucny-slovník-kuriozit-a-zbytecnych-vedomosti-5041728>

ILJAŠENKO, Marie. *POHYBLIVÉ PÍSKY: Otázky nad Antologií české poezie II. A2* [online]. 5. 3. 2008 [cit. 4. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/10/pohyblive-pisky>

JAKEŠOVÁ, Markéta. *Erotické nakladatelství: Cožpak se o sexu píše až teď?* *LitENky* [online]. 12. 5. 2010 [cit. 2021-5-22]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20130508131125/http://www.litenky.cz/clanek.php/id-2812>

KAPRÁLOVÁ, Dora. *Těživě o létání-a naopak. Mladá fronta DNES* [online] 23.5.2008 [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/krajina-nad-parapetem/>

KOPÁČ, Radim. *Tohle nemůže zevšednět! Mít rodinné nakladatelství je převážně risk, tvrdí Jan a Šárka Šavrdovi* [online]. 26.1.2020 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/tohle-nemuze-zevsednet-mit-rodinne-nakladatelstvi-je-prevazne-risk-tvrdi-jan-a-sarka-savrdovi.A200124_153322_ln_kultura_jto

LUKAVEC, Jan. *Šavrdá, Jan; Šavrdová, Šárka* [online]. 19.7.2020 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/43217/savrda-jan-savrdova-sarka>

MALÝ, Radek. *Není Alenka jako Alice aneb Knížky nestárnou, překlady ano. Host* [online]. 14. 3. 2018 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/alencina-dobrodruzstvi-v-risi-divu-a-za-zrcadlem/>

MAREŠOVÁ, Milena M. *Rozhovor s Petrem Kuběnským a Michalem Jarešem*, editory Díla Ladislava Nováka. *Reflexe: Literatura! ČRo* [online]. 20. 12. 2018 [cit. 23. 6. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/rozhovor-s-petrem-kubenskym-a-michalem-jaresem-editory-dila-ladislava-novaka-7708716?player=on#player>

MRHAČOVÁ, Eva. *Názvy zvířat v české frazeologii a idiomatice: tematický frazeologický slovník I*, s.110.

MUKNER, Daniel. *Prozaický debut režiséra Sorrentina by obstál i bez slavného jména.* [online] 26.7.2019 [cit. 19.3.2021]. Dostupné z: <https://art.ceskatelevize.cz/inside/prozaicky-debut-reziser-sorrentina-by-obstal-i-bez-slavneho-jmena-UKurV>

Národní knihovna České republiky [online]. NKP. Mezinárodní registrační systémy, ©2021 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: <https://www.nkp.cz/sluzby/sluzby-pro/isbn-ismn-issn>

NEJEDLÝ, Jan. *"Rozcestník" v džungli české poezie ukazuje na básníky všech konfesí. Hospodářské noviny* [online]. 21. 3. 2010 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-41555480-rozcestnik-v-dzungli-ceske-poezie-ukazuje-na-basniky-vsech-konfesi>

NEJEZCHLEBOVÁ, Lenka. *Nevyzpytatelnost ruské rulety.* Interview [online]. 2015 [cit. 7.6. 2021]. Dostupné z: <https://www.divadlovdlouhe.cz/res/archive/034/010783.pdf?seek=1484657490>

NOVOTNÁ, Jarmila. *Co se hraje v Rumunsku? A2* [online]. 10. 9. 2008 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/amalia-dycha-zhluboka/>

OLŠOVSKÝ, Miroslav. *MÁM PRÁVO SKUČET: SISYFOVSKÉ DÍLO LADISLAVA NOVÁKA*. A2 [online]. 4. 7. 2018 [cit. 20. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2018/14/mam-pravo-skucet>

OLŠOVSKÝ, Miroslav. *STÁT SE VELRYBOU: Totální ztotožnění Ladislava Nováka*. A2 [online]. 2. 1. 2020 [cit. 22. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2020/1/stat-se-velrybou>

PECHÁČEK, Pavel. *Co skýtá realita natučená psilocybinem?* iLiteratura [online]. 1. 12. 2017 [cit. 18. 6. 2021]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/39119/tyls-filip-ed-fenomen-psychedelie>

PISTORIUS, Vladimír. *VELKÁ A MALÁ NAKLADATELSTVÍ* [online]. 25.6.2008 [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/26/velka-a-mala-nakladatelstvi>

PÍPAL, Viktor. *20 let od založení nakladatelství. UNI* [online]. březen 2021 [cit. 2021-5-21]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/rozhovor-uni/>

ŘEHÁK, Jakub. *ČESKO JEDNA BÁSEŇ: Ale je to k něčemu dobré?* A2 [online]. 31. 3. 2010 [cit. 24. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2010/7/cesko-jedna-basen>

SEDLÁČEK, Jakub. *Zbyněk Havlíček – podoby surrealistické metafory_1*. Slovo a smysl [online]. [cit. 2021-7-5]. Dostupné z: <http://slovoasmysl.ff.cuni.cz/node/107>

STRASSMAN, Rick. *MD – DMT: The Spirit Molecule. Rick Strassman* [online]. Copyright © 2021 [cit. 15.02.2021]. Dostupné z: <https://www.rickstrassman.com/>

Svaz českých knihkupců a nakladatelů [online]. SČKN. Zpráva o českém knižním trhu 2019/20, ©2020 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2019.pdf

ŠINDELÁŘOVÁ, Tereza. *Tlumočila ve finském úložišti jaderného odpadu i pilotům Formule 1*. Za popularizaci finského jazyka a kultury získala dr. Lenka Fárová Řád finského lva. *FF Univerzita Karlova* [online]. 8. 10. 2020 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/2020/10/tlumocila-ve-finskem-ulozisti-jaderneho-odpadu-pilotum-formule-1-za-popularizaci-finskeho-jazyka-kultury-ziskala-dr-lenka-farova-rad-finskeho-lva/>

ŠKAMLOVÁ, Eva. *VÝSTŘÍŽKY Z PAMĚTI*. Tvar [online]. 23. 2. 2017 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/priznavam-ze/>

ŠRÁMEK, Petr. Šárka Šavrdová: Vydávat knížky je dobrodružství In: Vizitka, Vltava rozhlas [online]. 20.2.2018 [cit. 16.3. 2021]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/sarka-savrdova-vydavat-knizky-je-dobrodruzstvi-6821440>

ŠRÁMEK, Petr. *Jan Schejbal: Jsme malým silným bastionem katalánštiny* In: Vizitka, Vltava rozhlas [online]. 5. 6. 2018 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/jan-schejbal-jsme-malym-silnym-bastionem-katalanstiny-7297283>

ŠRUT, Pavel. *Z Třebíče. Právo* [online]. 25. 11. 2007 [cit. 10. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.dybbuk.cz/knihy/maly-slovník-naucny/>

ŠULC, Jan. *Zemřel Ladislav Nebeský* [online]. revue Ravt 4/2021 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://itvar.cz/zemrel-ladislav-nebesky>

TŘEŠŇÁK, Petr. *ZEMŘEL OLIVER SACKS, VELKÝ VYPRAVĚČ PŘÍBĚHŮ NEMOCI: Muž, který si pletl neurologii s literárním dobrodružstvím, se rozloučil se světem* [online]. 15.3.2015 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/12/pripad-sacks>

VALENTOVÁ, Libuše. *Česká Kniha roku pochází z Rumunska*. iLiteratura [online]. 11. 6. 2007 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/21163/cimpoesu-petru-simion-vytaznik-roman-o-andelich-a-moldavanech>

VIZINA, Petr. *Před půlnocí: Jan Borna, režisér: Divadlo pro děti do sta let*. ČT [online]. 17.7.2013 [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10095690193-pred-pulnoci/213411058370327/>

ZAJAC, Ondřej. *Otčenášek, Jaroslav G. Jak muži přišli ke svému údu aneb Bulharský erotikon* [online]. 14. 6. 2011 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28465/otcenasek-jaroslav-g-jak-muzi-prisli-ke-svemu-udu-aneb-bulharsky-erotikon>

Akademické práce:

KIRKOSOVÁ, Kateřina. *Mezi rukopisy a knihami: logika a dynamika současného českého literárního pole prizmatem knižních nakladatelů* [online]. Brno, 2016 [cit. 24.5.2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/rynk2/dizertace-fin.txt>. Dizertační práce. MASARYKOVA UNIVERZITA. Vedoucí práce Prof. PhDr. Jiří Pavelka, CSc.

NACHLINGEROVÁ, Markéta. *Jan Borna a poetika jeho divadla pro děti*. Praha, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Prof. PhDr. Vladimír Just CSc.

Další zdroje:

E-mailová korespondence s Janem a Šárkou Šavrdovými.

PŘÍLOHY

JAZYK	PŘEKLADATEL/KA	NÁZEV KNIHY	AUTOR	ROK
angličtina	Kateřina Hilka	Černá Venise	A. Carlucci	2003
angličtina	Marlin König	Vášeň nové Evry	-11-	2004
angličtina	Markéta Hofmálová	Levi nata, co tla	L. Michaelo	2004
angličtina	-11-	Pravá matka, co abyt	-11-	2005
finština	Uladimir Piokoi	na demoi franči	K. Halakainen	2006
němčina	Uladimir Tomo	krásné msta	T. Dorat	2006
angličtina	L. Mikolajková, H. Mikolajk	Novi v cirkuu	A. Carlucci	2006
italština	Alice Ferrara	Bla bla bla	G. Culicchia	2006
rumunština	Juie Naime	Simion Ustaznik	P. Simpson	2006
finština	N. Piokoi	Chrom svatka Tanka	K. Halakainen	2007
řeština	Rita Kinklenová	"Proaktívka"	L. Zagryu	2007
angličtina	L. Mikolajková, H. Mikolajk	"Moudri deti"	A. Carlucci	2007
indonéština	Libor Havranek	Samam	A. Ukami	2007
švédština	Zbynek Černík	Přítel potisovadue káky	C-T. Valgren	2008
madarština	Anna Valenterai	Osni minul	P. Farkas	2008
poština	Barbara Gregorová	Ricekfelder	M. Tazimaki	2008
madarština	A. Valenterai	Baty kraj	G. Dragomán	2008
rumunština	Tomáš Uvář	Hotel Europu	D. Tepeneag	2008
bulharština	Orana Salkova	Velny cyklus	A. Popov	2008
francouzština	L. Maděřka	Prvotky	Marquie de Sade	2009
moldavština	J. Naimec	Na demoi Breneis	J. Cocan	2009
moldavština	Helena Kaděbová	Letu svetla, a pak pyjde noc	J. K. Stefanov	2009

PERIODIZACE prekladové beletrie. (jazyk, prekladatel/ka, název díla, autor díla, rok vydání)

Seřazeno od roku 2003-2020, barevně odlišeno, strana 1.-4

● poštinina	Barbara Gregorová	Čap a Lola	M. Nakáč	2009
● portugalština	L. Weissová, P. Lidmilová	Mořina šel	Š. Šaich 'lmas	2010
● bulharština	David Bernabini	muze Londýn	A. Popov	2010
● angličtina	L + M Nikitačikovi	Magické květkářství	A. Čandarová	2010
● angličtina	M. Hofmeierová	Neobyčejný čtenář	A. Bernacki	2010
● maďarština	A. Valenková	Letor, kdy stec demel	Y. Kiss	2010
● bulharština	J. Vezakov Odeňasěk	Jak muži pěstí	vybor z Bělaruskaj a Rakovské	2011
● finština	V. Piikari	Role člověka	K. Hatakainen	2011
● albánština	Orkida Borohi	Kdo píšeš Dourkhu?	O Kadare	2011
● angličtina	Petr Mikeš	Byn alavnto stae ≈ stec alavnto sgrav	H. L. Pound	2011
● italandština	Helena Kadiková	Kvátamatu pod ledovcem	H. Larrea	2011
● poštinina	Barbara Gregorová	Prack	M. Nakáč	2011
● micronéština	Ravel Englieky	Byrally bubeník	H. Bruaselmano	2011
● maďarština	A. Valenková	Kračluna	P. Farkas	2011
● italština	Marina Felloni	Čína oves	A. Leardini	2012
● španělská	Jam Mackey	Žlutý dešť	J. Salamancas	2012
● řečtina	Denis Karamiopoulos	máma	M. Karapanou	2012
● finština	V. Piikari	Slout toái	K. Hatakainen	2012
● italandština	Marta Barloková	Kaj a peka	J. K. Stefanou	2012
● italandština	Šuce Koreika	Muži akromy	G. Eliazou	2013
● španělská	M. Hofmeierová	Slgyně more jako květe šedá	E. Tuogueto	2013

PERIODIZACE překladové beletrie. (jazyk, překladatel/ka, název díla, autor díla, rok vydání)

Seřazeno od roku 2003-2020, barevně odlišeno, strana 2.-4

o ORKŇŤINA	Jakub Nováček	Leptí korec	B. Sepánová	2013
● finščina	V. Pirkki	Na korec avtla	K. Carlson	2014
● maďarčina	Jana Breková	Hobla	M. Lindštyrnová	2014
● islandština	M. Baldursson	Smutek andělé	J. K. Stefánsson	2014
● islandština	H. Kadekovič	Měsíční kámen	Sjón	2015
● maďarčina	Robert Svoboda	Živý řeř stěra pluví	V. Szephalvi	2015
● nižozemština	Veronika Halková	Gstaad	A. Guimberg	2015
● katalánština	Jam Selgikal	Príměsám, ře...	J. Calvé	2015
● espanělština	Elva Heledová	Veľký	M. Friedenthal	2016
● finščina	Michal Švec	Dopis pro mou sestru	P. Saarikooki	2016
● islandština	M. Kaþparson	Músa a boði Orge	Sjón	2016
● angličtina	P. Marlinková	Magnus	G. H. Brown	2016
● italoština	Alice Flemrová	Svečtylka	A. Morena	2016
● islandština	M. Barboková	Lidoké ardeu	J. K. Stefánsson	2016
● finščina	Lenka Fánová	Čas ve Praze	P. Saarikooki	2017
● maďarčina	R. Svoboda	Vypráví barbar	G. Pékely	2017
● nižozemština	V. Haaviková	Práveška znanenka	A. Grünberg	2017
● angličtina	Jaroslav Lívá	Alenčina dobrodružství v říši divů a na zrcadlové	L. Carroll	2017
● islandština	Lucie Korová	Hédéma pala	G. Elíasson	2018

PERIODIZACE překladové beletrie. (jazyk, překladatel/ka, název díla, autor díla, rok vydání)

Seřazeno od roku 2003-2020, barevně odlišeno, strana 3.-4

● finština	Michael Svec	V domě básníků	H. Sinnera	2018
● španělština	M. Hefmeierová	Loňka je osamělá žena	E. Tuqueles	2018
● maďarština	Jitka Jindřišková	A počal se měnit, První leto a každé	P. (-) Horvát	2012
● španělština	Blanka Slávková	Na počátku byla země	T. González	2019
● italoština	Alice Flemová	Všichni mají pravdu	P. Savvenkino	2019
● norština	H. Kaděková	Hlad	K. Hamann	2019
● japonština	Klára Macuřková	Emicou	J. Tawadová	2019
● maďarština	R. Svoboda	Deník ze sl. mivkou	P. Esterházy	2019
● angličtina	M. Hofmeierová	Deník knižky	S. Byrkell	2019
○ maďarština	J. Naimec	Srdcová oláma	J. Ciccan	2020
● angličtina	M. Hofmeierová	Žpovád' knižky	S. Byrkell	2020
● angličtina	Dana Balaková	Popo'k mámu, sluníčko	H. Greenberg	2020
● angličtina	-11-	Vyžebrať, vyprýčičť, ukráňť	-11-	2020
● němčina	Michaela Škulcová	Vepomínky kaduľa mechieľa	J. Tawadová	2020
+ čínština	Dennis Holcman	Padla měkropel	Tia Peking-wa	2020

PERIODIZACE překladové beletrie. (jazyk, překladatel/ka, název díla, autor díla, rok vydání)

Seřazeno od roku 2003-2020, barevně odlišeno, strana 4.-4

- angličtina (15x) 2003, 2004, 04, 05, 06, 07, 10, 10, 11, 16, 17, 19, 20, 20.
- islandština (9x) 2009, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16, 18.
- finština (8x) 2006, 07, 11, 12, 14, 16, 17, 18.
- maďarština (7x) 2008, 08, 10, 12, 15, 17, 19.
- italština (4x) 2006, 12, 16, 19.
- španělština (4x) 2012, 13, 18, 19.
- bulharština (3x) 2008, 2010, 2011.
- polština (3x) 2008, 2009, 2011.
- nizozemština (3x) 2011, 2015, 2017.
- norština (3x) 2014, 2018, 2019.
- moldavština (2x) 2009, 2020.
- němčina (2x) 2006, 2020.
- řečtina (2x) 2007, 2012.
- rumunština (2x) 2006, 2008.
- indonéština (1x) 2013.
- švédština (1x) 2008.
- francouzština (1x) 2009.
- portugalská (1x) 2010.
- albánština (1x) 2011.
- srbská (1x) 2013.
- katalánština (1x) 2015.
- estonština (1x) 2016.
- japonština (1x) 2019.
- čínština (1x) 2020.

Zastoupení všech přeložených jazyků ze sekce světová literatura.

(jazyky, kolikrát byly dybbukem přeloženy a roky, v kterých vydání proběhlo)

RESUMÉ

The first chapter of the bachelor's thesis was devoted to general publishing activities. Here I wrote about how the publishing house is presented, what its types are and how the publishing business has changed over the years. Or, what briefly preceded the establishment of the dybbuk publishing house. The second chapter tells about the origin and beginnings of the dybbuk publishing house in general. Here you will find the organizational structure, promotion, sales and some literary awards related to the dybbuk publishing house (nominations and awards).

The third chapter then deals with literary production. For each literary circle, I have listed at least one publication or author who, in my opinion, represents that circle. In addition, the genre of world literature is supplemented by a subchapter focused on the selection of the six most important translators, which were mentioned by Šárka Šavrdová in several interviews, from which I drew during the elaboration of this work.

Chapter 4 then provides insight into the editorial profile of the dybbuk publishing house. I focus from the mapping of these editions in the text, we can see how wide a scope they have in publishing activities at the dybbuk publishing house. "It's always quality literature, but it may seem challenging, interesting, different, progressive, introspective or just weird." Dybbuk offers titles from various worlds of literature, such as psychonautical publications, erotic fiction, translation books from minority countries, books from minority countries. section of experimental poetry and more.

The fifth chapter is on the topic of poetic production - I focus on the most extensive works in terms of content, namely the books of Jan Borna, Zbyněk Havlíček and then two authors of experimental poetry: Ladislav Novák and Ladislav Nebeský.

This chapter ends with a two-volume Anthology of Czech Poetry, published by dybbuk in 2007 and 2009, which is the largest anthology of Czech poetry ever published in Czech literature.